Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 12 (14338) | 1974 оной январиин 15, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗhАА

СССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ ВОЛЖСКО АВТОМОБИЛЬНА ЗАВОДОЙ, ТЭРЭЭНДЭ ХАБААТАЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДЫЕ БАРИЛГАДА ОНСО ШАЛГАРhАН ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, АЛБА ХААГШАД, ПАРТИЙНА, СОВЕТ, ПРОФСОЮЗНА БОЛОН КОМСОМОЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Волжско автомобильна заводые, тэрээндэ хабаатай предприятинуудые барилгада, проектээр хараалагдаhан хүсэнүүдые ашаглаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө шагнаха гэбэл.

БУРЯАДАЙ АССР-hээ

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Пластинин Михаил Кузьмичые — СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой токарь.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1973 оной декабриин 29.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ТУШАА ПАРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВЫНГАА ТОГТООЛНУУДЫЕ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД hАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

Үндэр шагнал уялгална

СЭДЬХЭЛЭЭЛ ТАБЯА hАА...

1960 ондо манай нютагта хонин ажалые хурданаар хүгжөөхэ, коммунистнуудые энэ хүдэлмэридэ табиха гэhэн шиидхэбэри абтаа hэн. Колхозой правлени намайе, механизаторые хонишон болохыем дурадхаhан юм. Хүн болоhоор иимэ ажалда ябажа үзөөгүй хадаа, абаhаар үг-маг гэхэшье ушар гараа hэн бэзэ. Зүгөөр гэр бүлөөрөө зүбшөөд, эхэ хонидой отара даажа абаа бэлэйбди. Тэрэ гэhээр нилээдгүй саг үнгэрбэ. Мүнөө болоод байхада хонишоной ажал тухай ойлгожо абаhан, hанажа ябаhан юумэеэ хэлэжэ дуран хүрэнэ.

Тиихэдээ би мүнөөшье хүндэ hайн хонишон болошооб гэжэ hанагшагүйб. Хэдэн жэлдэ удаагаар хонин бүриhөө хурьга абажа, томо болгонобди. Теэд республикымнай эрхим хонишод зуун хонин бүриhөө 140—150 хурьга түлжүүлнэ ха юм. Тиимэhээ манайшье ажалда хүсэд ойлгогдожо абтаагүй юумэн бии гээшэ бэзэ. Юрэдөөл хонин бүриhөө заатагүй хурьга абажа шададаг болоhон тухайгаа хөөрэхэ hанаан бии. Намни залуу хонишодто туһа боложошье магад.

Эгээн түрүүлэн хонид гээшэмнай бэлшээриин мал юм гэжэ ойлгогдоо. Бидэнэр арга хургыень оложо, hүрэгөө жэлэй дүрбэн сагта бэлшээхэл гэжэ оролдогшобди. Үбэлдөө ехэнхидээ хада уулын үбэрөөр бэлшээгдэдэг. Зүгөөр хонидые бэлшээжэ шадаха хэрэгтэй юм байна. Жэшээнь зундаа хонидоо бэлшээридэнь үүрсүүрээр гаргаагүй hаа, hаа. Наранай шарахалаар тэдэшни хургашаха. Теэд намартаа, хюруу унаhан хойно, үглөөгүүр эртэ гаргажа болохогүй, хонид марюутахаяа hанаха.

hүрэгөө бэлшээхэдээ үдэр бүри үзүүр ногоондо ябуулхые оролдохош. «Бэлшээриээ хүреэгүй мал муу, бүлөөгүй эритэ муу» гэжэ буряад зоной дунда дэмы хэлсэдэггүй байха. Тиимэhээ үглөөнэй hэрюүндэ, наранай харатар холынгоо бэлшээри хүрэжэ абахые оролдохош. Үдэртөөл тооной бэлшээреэ hэлгэхэдэ, ээлжээлхэдэ hайн, хонид дуратай ябадаг, таргалдагшье. Илангаяа үндэр уула хадын ногоон үлүү хүсэтэй гэжэ hанагшаб. Тиимэ газарта бэлшээhэн хонид хабартаа балай хатяартадагшьегүй.

Намартаа тарьянай, зеленкын узуурта хонид бэлшээхэдээ ехээр таргалдаг гэжэ бултанда мэдээжэ ааб даа. Тэрэниие бидэнэр хүсэд хэрэглэгшэбди. Отарадамнай дүтэ таряалан элбэг. hүүлэй жэлнүүдтэ байрынгаа дэргэдэ зелёнко таридаг болообди. Үбэл зунгүй нэгэ газарта байрладаг хадаа, тэрэ тарилгаяа хорёолонхойбди. Үдэшэлэн тээшэ хонид най зелёнкынгоо узууртал ahашадаг.

Хоёрдохёор, малда hайн үбhэ, тэжээл хэрэгтэй байhаниинь элитэ. Теэд олохон хонишод тэжээл дуталдаба гээд, бүхы муугаа хэн нэгэндэ, колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ тохохоёо hанадаг гээшэ. Тиимэ нүхэдые би зүбшөөхэгүй байнаб. Юуб гэхэдэ, hүрэгөө тэжээлээр хангаха хэрэгтэ хонишод өөhэдөө ехэ юумэ хэхэ аргатай байна бшуу.

Хонишон бүхэн үбэлжөөнэйгөө дэргэдэ 20—30 гектар газар хорёолжо абаха аргатай. Тэндэ малай ябаагүй hаа, хэзээдэшье сабшажа абаха ногоон ургаха. Зарим газарта уhалжархихааршье сабшалан байдаг. Тэрэниие хонишод даажа абаа hаа, ажалайнгаа хоорондуур уhалха, үтэгжүүлхэшье аргатай. Имагтал энээндэ сэдьхэлээ табиха хэрэгтэй. Манай отарада дүтэ тиимэ сабшалан үгы юм. Зүгөөр нэгэ уулын hужаа хонхор газарта ногоон hайнаар ургадаг. Бидэнэр тэрэнээ сабшалан болгоод, зундаа малаа оруулангүй байжа, тэндэhээ 200—300 центнер үбhэ сабшажа абадаг гээшэбди. Урдань тэрэниие хэншье хэрэглэдэггүй, миил малай бэлшээри болоод hаладаг байгаа. Бидэшье сабшаха газар үгы гээд, хүнэй гар хараад hуухал hаабзабди даа. Теэд hанаамнай тиигэжэ hуулганагүй ха юм. Мүнөө жэл хабартаа ган гасуур байгаашье hаань, тэрэ хүдөө газарhаа 200 гаран центнер үбhэ абаабди. Харин совхозоймнай сабшалан Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр байhан хадаа бүхыдөө үертэ абташоо. Хэрбээ совхоз үбhэ үгэхэ юм гээд хүлеэбэл, бидэшье алга hалаха, ондоо тээhээ асарhан хагда мэтэ муухай үбhэн дээрэ үбэлжэхэ hэн бэзэбди. Юрэдөө мал хаража байhан хадаа хүндэ найдахадань аюултайл гэжэ бодогшоб. Үбhэеэшье хуряахадаа совхозhоо туhаламжа эридэггүйбди. Бүхыдэнь үхибүүдээрээ хуряажа абагшабди.

Тэрэнhээ гадна отарынгаа дэргэдэ дүшөөд гектарта обёос таридаг болоhоор үнинэйбди. Үбэл зунгүй нэгэ газартаа байдаг хадаа, тэрэнээ хорёолжо абаа hэмди гэжэ хэлээ hэм. Тэрэ зелёнкомнай тэжээлдэ ехэ нэмэлтэ боложо үгэдэг.

Үбhэ, тэжээлээ гамтайгаар, малда хоол болохоор хубаарилжа үгэхэ гэжэ оролдогдоно. Илангаяа хээлитэй хонидоо намарhаа хойшо хүшыень алдуулхагүйн тула октябрь hарahaa үдэртэ 150—150 грамм талха таряанай зүйл үгтэдэг. Мүнөө жэл сагай дулаан хада ноябриин 10-hаа hүрэгтөө комбикормо үгэжэ захалаабди. Декабрьhаа үбhэ зелёнко хоёр худхагдажа үгтэнэ. Үбэлдөө нарhанай шэлбүүhэн асарагдадаг.

Хонидоо үбэл хурьгалуулдаг отарада hайн байра хэрэгтэй ааб даа. Манда тиимэ байра бии. Байраяа өөhэдөө дулаалдаг, газаа, досооhоонь hайса шабадаг, нүхэ hүбыень бүтүүлдэг, сонхыень заhадаг, шэнэлдэг аабзабди даа. Манай отарын хонид февралиин 10 багаар хурьгалжа захалдаг гээшэ. Юрэнхыдөө 30—40 хоногто хурьгад гаража ходордог юм.

Харин хурьгадаа бүришье үсөөн үдэртэ абажа дүүргэдэг hаа, hайн бэлэй гэжэ hанагшаб. Юуб гэхэдэ, 1969 ондо отарымнай хонид бүхыдөө 19 үдэртэ хурьгалжа дүүрээ hэн. Тэрэ жэлдэ зуун хонин бүриhөө 103 хурьга томо болгоо hэмди.

Үрэжүүлгэ хэхэ үедэл хонид жэгдэ тарган hайн байхадаа, түргөөр ороондо оруулагдана гээшэ ааб даа. Теэдэнэмнай жэл жэлhээ болохо даа. Мүн хурьгадые саг соонь эхэhээ hалгааhанhаа бололсохо.

Отарымнай хонидые жэл бүри Буряадай хүдөө ажахын институтай студентнэр үрэжүүлдэг, хожом тэдэмнай ерэжэ, хурьга абалсадаг заншалтай болонхой. Энээниие ехэ hайн гэжэ hанагшабди.

Түл абаха үедэ хурьгадай доро дэбдихэ хохир өөhэдөө бэлдэдэг байнабди. Зундаа тэрэниие обоолжо абахаhаа гадна, үбэлэй эхеэр хотон соогоо суглуулагшабди.

Хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг, тэдэндээ хөө, загаhанай тоhо гэхэ мэтээр таhалдаадаггүйбди. Эхынгээ hүндэ садаагүй хурьгадта хэмэл hүүлгаха ушар гарадаг.

Хонидоо үбэл бэлшээдэг хадаа түрэхэ үедэнь ехэ наринаар шалгажа, томо дэлэнтэй болоошодыень газаагаа үлөөдэгбди. Юрэдөө хонидой хээрэ хурьгалха ушар байгаагүй.

Мүн элдэб үбшэнhөө hэргылхэ хэмжээ абаагүйдэ аргагүй гэжэ ойлгогшоб. Илангаяа хурьгадые зүрхэнэй балсан мяханай сайрадаг үбшэнhөө hэргылхэ эм хэрэглэгдэдэг. Нооhоо хайшалуулhанай hүүлээр хонид хоёр удаа креолинаар угаагдадаг юм. Тэрэшэлэн хонидойнгоо нооhо гутаахагүй, намартаа хотон соо хаахагүй, үбhэ хулhаяа дээрэнь хаяхагүй гэжэ оролдогшобди. Тиигэжэ жэл бүри нооhо абаха түсэбөө дүүргэдэг. Хонин бүриhөө 3 килограммhаа доошо нооhон абтадаггүй.

Энээгээр бодоходо, республикымнай хонишон бүхэн оролдоод, ажалдаа хамаг сэдьхэлээ табяа hаа, хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ, 3—4 килограмм нооhо хайшалжа шадаха гэжэ hанагдана. Энээн тухай Хэжэнгын аймагай хонишод тон зүб бэшэнэ, ехэшье hайшаалтайшье уялга абаа гээшэ. Бидэ хонишод энэ үүсхэлыень бүрин дэмжэнэбди.

Манай хэhэн уялгата ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, парти, правительствамнай энэ жэлдэ намайе «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнаhан байна. Энэ хадаа ганса намда бэшэ, харин минии эхэнэр Радна Бадужиновнада хабаатай. Иимэ үндэр шагнал хайрада хүртөөд байхадаа улам hайнаар ажаллаха, партиингаа уряада бодото хэрэгээрээ харюусажа, табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, бүхэсоюзна мүрысөө шэнээр үүсхэхэ гэhэн тогтоолые hайшаан дэмжэжэ, ерэхэ жэлдэ хонин бүриhөө заабол хурьга түлжүүлхэ, 3,1 килограммhаа бага бэшэ нооhо абаха байhанаа мэдүүлнэбди. Нүхэд хонишод, хабаяа туршаха саг ерээл гээшэ!

Р. РАДНАЖАПОВ,
Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой ахалагша хонишон.

ШЭНЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

Энэ үдэр Хотогорой отарын ахалагша хонишон Доржо Содбоевич Бальжиновайда мори шаргатай, машинатай айлшад буужал байба.

— Мүнөө ажахыда хони дой түлэг хурьгалжа эхилээд, тон сүлөө тухагүй хүдэлмэриин хаhа ороод байна гээшэ. Тиигэбэшье хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэhэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолой гараад байхада, ажал хүдэлмэреэ, арга боломжоёо үшөө дахин наринаар хаража үзэхэ энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, амжалта туйлахын түлөө тэмсэхэ болонобди,— гэжэ Эрхирэгэй совхозой директор С. Б. Сониев хонишодойнгоо богонихон зүблөөе нээхэ зуураа хэлэбэ.

Ажахын главна зоотехник С. Б. Мижитов совхозой хонишодой үнгэрhэн жэлдэ туйлаhан үрэ дүнгүүд тухай тобшохоноор хэлээд, мүнөө түл абалгаяа хэр зэргэ бэлэдхэлтэйгээр эхилээд байhан, ямар дутагдалнуудай эл[illegible]үүлэгдэhэн, хурьгадые олоор, гарза хоролтогүйгөөр абахын тула үшөө юу хэхэ тухай тогтоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ тэжээлэй тон хомор, тон хүшэр хүндэ байдалай тохёолдоошье hаань, совхозой бүхы хонишод малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ, ажахын түүхэдэ түрүүшынхеэ гурбан хонишодынь: Доржо Бальжинов, Иннокентий Евсюков, Цырен-Дулма Дармаева гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абаад, гүрэн түрын шан — «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудта хүртөө. Урзанда жэлэйхидэ орходоо совхоз хони, хурьгадай гарзалалгые мянга шахуу толгойгоор үсөөрүүлээ юм. Мяха, нооhошье горитой абаа.

— Партида, бүхы совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалга уншаад байхадаа, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй, урма баяраа бадаруулангүй, hали-боли хүдэлжэ байхын аргагүйл. Манай бригадын хонишод өөhэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсон, байгша ондо **зуун эхэ хонин бүриhөө 105-hаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриhөө 3,5 килограмм нооhо хайшалха зорилго урдаа табинабди,** — гэжэ ахалагша хонишон Д. С. Бальжинов хэлэбэ.

Мүн парти, правительствын тогтоолые hайшаан дэмжэжэ, эндэхи үнинэй хонишод **Иннокентий Евсюков, Илья Федоров, Дугаржап Дулгаржапов, Цырен Дулма Дармаева гэгшэд баhал зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээ. Бүхы ажахыгаараа зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 90-hээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хурьган бүхэнние 20 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр эхэhээнь hалгааха, хонин бүриhөө 3 килограмм нооhо хайшалха гэhэн уялга абтаа.**

— Энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо үбhэ тэжээлшье hураггүй элбэг, хонидшье хүсэ шадалаар hайн, түл абалгадаа hайнаар бэлэдхэйбди. Хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэ арга боломжо яhала бии, — гэжэ И. М. Евсюков нүхэдэйнгөө үмэнэhөө мэдүүлбэ.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ түрүү хонишодто телевизор шангууд, hайн үрэ дүн туйлаhан хонишодто сарбуугай час бэлэгүүд барюулагдаа.

Мүнөө Эрхирэгэй совхоздо хонидынь түлэг хурьгалжа байна. Түрүүшын мянга гаран хурьгад абтаад, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдоно.

М. НАМЖИЛОВ.
Загарайн аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. (зүүн гарhаа) ажахын чемпионууд, ахалагша хонишод Д. С. Бальжинов, И. М. Евсюков. 2 Шэнэ жэлэй түрүүшын хурьгад.

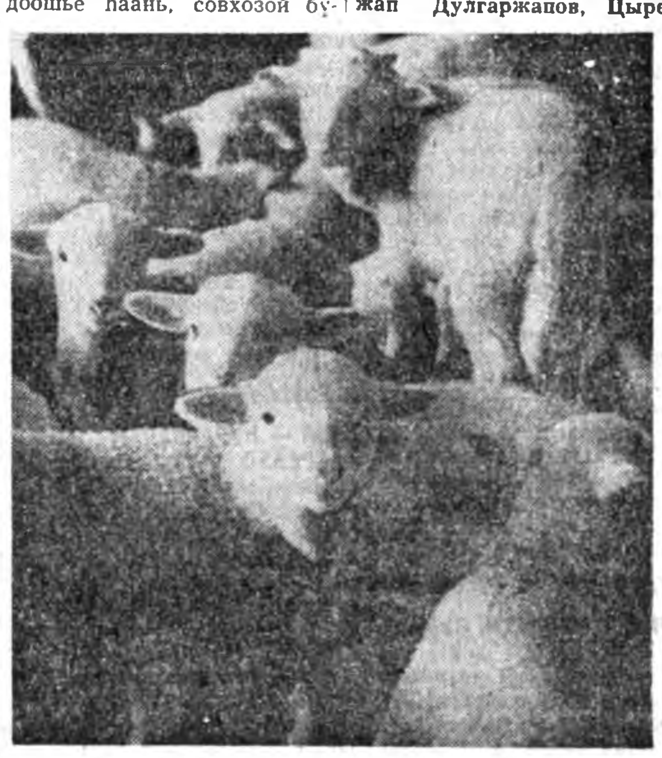

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

Манай партида, бүхы арадтаа КПСС-эй ЦК-гай Хандалгын удха түгэлдэр үгэ бүхэн совет хүнүүдые ажалай үшөө ехэ баатаршалга, толотомо амжалта, илалтануудта зоригжуулба.

Бүхы совет арадтай хамта манай Хэжэнгын совхозой малшад, механизаторнууд орон дотороо үнгэрэгшэ жэлдэ туйлагдаhан ехэ амжалтануудаар үнэн зүрхэнhөө урмашан баясана.

Нёдондо хаа-хаанагүй оороhо таряанай, хартаабхын ,овощой үндэр баян ургаса абтаа. Энэ үе соо адууhа малай ашаг шэмэшье хараа байса дээшэлүүлэгдээ.

Тингэбэшье табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ хэhэн алхамнай, имагтал саашадаа үшөө ехэ ургалта туйлаха, колхоз, совхозуудайнгаа үйлэдбэриие шэнэ шатада хүгжөөхэ үндэhэ hуури болоно гэжэ хүдөөгэй ажалшан бүхэн hайн ойлгоно.

Эгээл тиимэhээ мүнөө КПСС-эй ЦК-гай Хандалгые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, манай совхозой ажалшан, малшан бүхэн өөhэд өөhэдынгөө хүдэлжэ байhан газарта хайшан гээл hаа, ехэ продукци абахаб, алмадта, арьбалалта хэхэб гэжэ бүхы талаhаань бодомжолно. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын фермэ, бригадануудта суглаанууд боложо, тэдээндэ хабаадагшад партиингаа ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана.

Жэшээлхэдэ, совхозой гурбадахи отделениин үнинэй луговод Г. Ч. Жанчиков иигэжэ хэлэбэ:

— Манай эндэхи эрхэ байдалда сабшалан дээрэhээл эрхим шанартай үбhэ элбэгээр абажа шадаа hаа, бидэ адууhа малаа түргэн олошоруулха, мяха, hү, ноохошье ехээр абаха байнабди. Минии даадаг звеногой луговодууд хоорондоо хөөрэлдэжэ, зүбшэжэ үзөөд, энэ жэлдэ бүхы 750 гектар сабшалангаа hайнаар уhалжа, ямаршье уларилтай жэл болог, заабол га бүхэнhөөнь 15—16 центнерhээ бага бэшэ үбhэ абаха зорилго урдаа табяабди. Тиихэдэ Шанаагай хойто бэедэ шэбхэ бүри ехээр гаргажа,30 гектарта үтэг хэхэ. тэндэhээ га бүхэнhөөнь 25 — 30 центнер үбhэ абаха hанаатайбди. Мүнөө өөhэдынгөө хүсөөр тэндээ 200 тонно шэбхэ гаргаабди.

Совхозойнгоо механизаторнуудай үмэнэhөө үгэ хэлэхэдээ, главна инженер М. Х. Хандархаев оньhон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр, эзэн ёhоор хүдэлгэжэ, таряалан дээрэхи хамаг хүдэлмэриие hайн шанартайгаар, хаhа сагтань хэдэг болохо, тэрэнэй үндэhөөр бүхы ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ тухай тогтожо хэлээ. Хэрбээ трактор бүхэнөөр жэл соо 910 гектар зөөлэн хахалалга хэхэ эталонно нормотой hаань, манай ажахын механизаторнууд тэрэниие 1.000 гектарта хүргэхэ гэжэ шиидээ. Энэ жэлдэ бүхы трактор болон хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ техникые мартын 25 болотор эрхим шанартайгаар заhабарилжа дүүргэхэ байна.

Совхозой суута хонишон Октябриин Революциин орденто Ш. Н. Намжилов, мүн бэрхэ хонишод Ш. З. Жамсараев, П. Ц. Бальжиндоржиев, Л. Зодбоев гэгшэд байгша ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абахын түлөө тэмсэхэ зорилготой. Ажахын түрүү hаалишад Ц. Ц. Чимитова, С. Б. Батомункуева, Д. Ц. Дагбаева болон бусад hү ехээр hааха гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо, хүн бүхэнэй дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абахынь тула агитаторнууд, политинформаторнууд мүнөө зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа байнхай.

Г. БАЛЬЖИРОВ,
Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ҮҮРГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Манай геологуудай партиин коллектив холын Баунтын аймагта байгаалиин баялиг бэдэрдэг гээшэ. Жэлэй дүрбэн сагта ажалнай заахааншье hуладхагдадаггүй. Коллективэймнай геологууд, хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд социалис мүрысөөндэ оролсоод, жэлhээ жэл бүри ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ. Газар үрэмдэдэг оньhон тухеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг болоо жо байнхайбди.

Бидэнэр юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, шэнжэлгэ хэхэ даабаряа 7,6 процентээр үлүүлэн дүүргээ hэмди. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаhанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэйбди.

hаяшаг манай коллектив хамтын суглаа үнгэргэжэ, КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгые hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн, юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй угтамжын түсэб-уялга абаа бэлэй. Байгша он соо ажалай бүтээсые 1, 8 процентээр дээшэлүүлжэ, жэлэйнгээ даабари 1,4 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидэhэн байнабди. Социалис мүрысөөнэй үүргые улам hайжаруулха гэhэн хараатайгаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол hаяхан гараба. Энээниие уншаад байхадаа хамаг юумэн эли тодо болоодхино. Ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлаhан хүдэлмэришэдэй заримдаа урмашуулагданшьегүй үлэдэг ушар дайралдадаг инженер бүхэнэй ажал хэрэгтэ анхарал табигдадаг болохонь. Эрхим hайн үрэ дүн туйлаhан мэргэжэлтэд hара бүри мүнгэн шангаар, дурасхаалта бэлэгүүдээр шагнагдадаг байхаар хараалагдана. Энэнь тон hайшаалтай.

Манай Коммунис парти, совет гүрэн ажалшадай ажал хэрэгтэ тон ехэ анхарал табина. Шэнэ алдарта хэрэгүүд тээшэ уряална. Энээнэйнь урманда манай партиин коллектив байгша он соо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, үшөөл эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

И. ФИЛАТОВ,
Багдаринай 130-дахи геолого-шэнжэлгын партиин геолог.

БЭЛИГ ШАДАБАРЯА, ЭРШЭ ЗОРИГОО АРАДТАА ЗОРЮУЛХА

Литература, искусство ба архитектурын талаар 1973 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые барюулалга Москвада болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев лауреадуудта дипломуудые, хүндэлэлэй тэмдэгүүдые барюулаа. КПСС-эй Центральна Комитедэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй. Россиин Федерациин Министрнүүдэй Соведэй үмэнэhөө шагнагдагшадые халуунаар амаршалаад, зохёол, бүтээлдээ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

1973 он габшагай ажалай жэл боложо, совет арадай баатаршалгата хэрэгүүдэй түүхэдэ бэшэгдээ, аша үрэ ехэтэй хэрэгүүдээр тэмдэглэгдээ гэбэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ дотор, Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалга соо совет хүнүүдэй шэн габьяата ажал үндэрөөр сэгнэгдэhэн байна.

Социалис соёл болон искусство шэнэ шэнэ зохёолнуудаар баяжаа, тэдэнэй авторнууд РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд болоо. Элитэ мэдээжэ литераторнууд композиторнууд, дуушад, театрай ба киногой ажал ябуулагшад, уран зураашад, архитекторнууд тэдэнэй тоодо ороно. Патриотизмын ‹халуун мэдэрэл, Эхэ оронойнгоо аша туhада, арад зонойнгоо аша туhада зохёолнүүдые бүтээхэ хүсэлэн эдэниие нэгэдүүлнэ.

1973 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд зохёохы ажал хүдэлмэриень үндэрөөр сэгнэhэнэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

(ТАСС).

ЛИТЕРАТОРНУУДАЙ ХҮНДЭТЭ ЗОРИЛГО

Коммунизм байгуулха хэрэгтэ, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ совет литераторнуудай зохёохы ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин үндэр дээдэ, хүндэтэй зорилгонь байгаа, саашадаашье гол зорилгонь байха гэжэ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Г. М. Марков Секретариадай заседани дээрэ хэлэбэ. 1974 ондо Секретариадай бүтээхэ хүдэлмэриин түсэбые заседанида хабаадагшад баталан абаа.

«Уран шүлэг ба ажабайдал» гэhэн темэтэй асуудалнуудые зүбшэлхэ правлениин пленум — холбооной хүдэлмэриин нилээд ехэ хэмжээ ябуулгануудай нэгэн болохо. «Литературна-уран зохёолой шэнжэлэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараhаар хоёр жэлэй ойтой дашарамдуулан, шэнжэлэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн үнгэргэгдэхэ.

Совет литературын ехэ. шухала hалбари болохо драматургиин асуудалнууд драматургнуудай бүхэсоюзна семинар дээрэ хэлсэгдэхэ байна. Шэнжэлэл ба литератураведениин соведэй үргэдхэгдэhэн тусхай заседани боложо, «Мүнөөнэй совет литературадахи коммунистын образ» гэhэн темэ зүбшэлхэ, Залуу уран зохёолшодой бүхэсоюзна зүблөөе ВЛКСМ-эй ЦК-тай хамта үнгэргэхөөр хараалнабди.

Совет литературын үдэрнүүдые эмхидхэхын тула Секретариат ехэ хүдэлмэри ябуулха байна. Иимэ үдэрнүүд Казахстанда, Таджикистанда, Коми АССР-тэ, Тюменскэ, Калининградска, Рязанска, Саратовска областьнуудта үнгэргэгдэхэ. Уран зохёолшодой бригаданууд Свердловск, Новосибирскэ областьнуудта, Донбасста, Кузбасста ошохо литераторнууд бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлтэй уулзаха.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1974 оной январиин 14-нэй Указаар нүхэр **Потепалов** Александр Романович Буряадай АССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министрээр томилогдобо.

ДААҺАН ХЭРЭГЭЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГЫЕНЬ ШАНГАДХАХА

Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой гурбан отделенидэ партийна эхин организаци хүдэлдэг. Дүн хамта 70 коммунист тоологдоно. Эндэhээ харахада, энэмнай аймаг дотороо томохон партийна организаци гэжэ тоологдоно. Коммунистнуудай диилэнхи олониинь совхозой үйлэдбэриин шухала, шиидхэхы участогуудта — hү hаалиин фермэ, гүүртэ, отара, тракторна бригадануудта, огород болон сабшалан дээгүүр хүдэлжэ байдаг.

Ажахын шиидхэхы участогууд дээгүүр хүдэлжэ байхадаа, олон коммунистнууд даалгагдаhан хэрэгтээ үнэн сэхээр ба оролдосотогоор хандалгын үльгэр жэшээ харуулна. Тиигэжэ газар тарялангай ба газар ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлгэдэ hайн нүлөө үзүүлжэ байдаг. Һү абалга, огородой эдеэ ургуулга совхозой гол ажал болоно. Совхозой огородой эдеэ ба хартаабха ургуулагшад түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ муу бэшээр хүдэлөө. Продукци үйлэдбэрилгын ба ургасын талаар тэдэнэр түсэбөө үлүүлэнхэй. Участогуудта эгээл hайн ургаса туйлаhан коммунистнууд Н. В. Разуваева, М. И. Кокорин гэгшэд өөhэдынгөө түрүү үүргые харуулжа шадаа.

Үгышье hаа, лугомелиоративна отрядай коммунистнуудые хараад үзэе. Тус отряд 1973 оной хабар байгуулагдаа hэн. Коммунистнууд Н. П. Гомбоев, П. Э. Цыренжапов болон бусадай хүтэлбэри доро луговодууд түргэн болзорто бага бэшэ хүдэлмэри бүтээhэн байна. Энээнэй ашаар сабшалангай ургаса нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Ганса коммунист П. Э. Цыренжаповай участогтаа түсэбөөр хараалагдаhан 15,5 центнерэй ороно 20,5 центнер үбhэн сабшагдаа.

Үйлэдбэриин бусад участогуудташье коммунистнуудай hайнаар хүдэлжэ байhые харуулhан жэшээнүүдые олоор дурдамаар. Коммунист, хонишон Д. Н. Жамбалов муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэйгээр түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл дүүргэбэ. Энэ хонишоной бригада хурьгадые абажа түлжүүлгээр, ноохо хайшалалгаар үнгэрhэн жэлдэ совхоз соогоо нэгэдэхи hуури эзэлээ. Коммунист-механизаторнуудай дундашье үйлэдбэриин түрүүшүүл олон.

Гэбэшье совхозой парткомой ба отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай үдэр бүриинь ажал ябуулгада горитойхон дутагдал, алдуунууд үшөөл бии байhаар. Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые, ороохо тарья худалдалгаар совхоз hайн дүнгүүдые туйланагүй. Гильбэрын совхозой малшад гүрэндэ 500 үлүүтэй центнер мяха, 800 центнер hү тушааха үри шэритэй үлэнхэй. Ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса доогуур байhан зандаа. Һү haалгаар, ноохо хайшалалгаар, хурьгадые түлжүүлгээр жэлhээ жэлдэ гээгдэлдэ ородог.

Ажахын, парткомой ба хүтэлбэрилэгшэдэй партийна шанга эрилтэ табидаггүй, даалгагдаhан хүдэлмэридөө коммунист бүхэнэй харюусалгаяа доошолуулhанай, дунда зиндаанай, хүтэлбэрилхы кадрнууд — бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанарай ба мэргэжэлтэдэй дунда саг үргэлжын ашэ үрэтэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй ушар совхозой гол hалбаринуудай саг үргэлжэ гээгдэжэ ябалгын гол шалтагаануудай нэгэн болоно. Энээнhээ боложо зарим коммунистнууд өөhэдынгөө хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандадаг, саг үргэлжэ архидадаг, өөрынгөө политическэ мэдэрэл ба мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэггүй байна. Эдэ бүгэдэ хадаа ажалай журамда муугаар нүлөөлдэг. Юумэндэ хайша хэрэгээр хандалга hүжэрөөдэг, зарим коммунистнууд партиин журам сахидаггүй байдал гаргадаг.

Жэшээнь, КПСС-эй гэшүүн Л. П. Гомбожапов үйлэдбэри дээрэ муугаар хүдэлнэ, саг үргэлжэ архи уудаг хүн.

Коммунист И. Х. Кокорин һүүлэй үедэ тон харюусалгагүйгөөр хүдэлдэг болошоо. Үдэр бүри хатуу харые баридаг. Нигэжэ саг үргэлжэ архидаhанhаа. ажалдаа гарадаггүйн дээрэhээнь боложо, фермэдэ малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри ехээр hаатуулагдадаг гээшэ. Тиихэдэнь совхозой дирекци И. Х. Кокоринине ажалhаань сүлөөлхэ баатай болоо hэн. Совхозой бусадшье коммунистнуудай зүгhөө партийна ба ажалай журам эбдэхэ ябадал, архидаха ушарнууд али олон үзэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэнhөө боложо, ажахын шухала hалбаринуудта дутуу дунда юумэнүүд олоор үзэгдэнэ гээшэ.

Совхоз хоёр мянган гектар уhалагдадаг сабшалангай газартай. Сабшалангай үрэжэл hайжаруулгада анхаралаа хандуулбалнь, эдэ шэнээн газарhаа адагтаа 30—32 мянган центнер үбhэн хуряагдаха байна ха юм.

Гэбэшье сабшалангай хахадыншье сабшагдангүй хаягдашадаг юм. Үнгэрhэн жэлдэ, жэшээнь, үбhэ хуряалгада хүдэлхэ оньhото техникээ саг болзор соонь заhабарилаагүй, сабшалгада оройтожо орohон дээрэhээ зарим сабшалангай ногоон сабшагдангүй үлэшөө.

Совхозой партком ба хүтэлбэрилэгшэд энэ үедэ хаана байгааб? Техникэ саг соонь, шанар hайнтайгаар заhабарилаагүй хүнүүдhээ партком юундэ юушье hураагүй гээшэб? Эдэ бүгэдын түлөө совхозой ахамад инженер, коммунист П. Б. Базаров, МТМ-е даагша, коммунист Н. Я. Дёмин гэгшэд харюусаха зэргэтэй байгаа бшуу. Хүдэлмэри муугаар эмхидхэhэнэйнгээ түлөө, тэжээл гутааhанай түлөө отделенинүүдэй эрхилэгшэнэр, звеное хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн зэмэтэй. Гэбэшье совхозой партком зэмэтэй хүнүүдтэ ямаршье эрилтэ табяагүй. Энэ ажахыда ехэ хохидол ушаруулаа.

Үгышье hаа, hү үйлэдбэрилгэ хараад үзэе. Партийна организаци ажахын энэ шухала асуудалда хамааргагүй гэжэ хэлэхэеэ бидэнэр hананагүйбди. Гэбэшье фермэнүүдтэ хэдэн бүлэг үнеэдэй хэдэн hараар ээзгүй байдаг ушар баримтануудые юугээр тайлбарилтайб? Үбэлэй ахилаэд байха үедэ түбэй фермын уhанай системэ, наг шэбхэ газаашань гаргаха тухеэрэлгэ үшөө заhабарилагдаагүй байба. Зунай үедэ малай дал хооhон байгаа. Тиимэhээ дулаанай үедэ заhабари хэхэ дүүрэн арга боломжотой байгдаа. Энээндэ харюусалгатай хүнүүд хүйтэнэй боложо эхилхэдэ, унтаhанаа hая hэрибэд. Отделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр бүдүүн тэжээл, hолоомо зөөхэ хүдэлмэри hаатуулагдана. Эдэ бүхы асуудалнуудта партийна организаци анхаралаа юрэдөө хандуулнагүй. Шухала хүдэлмэринүүдэй муугаар дүүргэгдэжэ байhанай түлөө хэниинь шье партийна харюусалгада үшөө хабаадуулнагүй.

Үшөө нэгэ жэшээ. Хонин ажал совхозой ехэ hалбаринь болоно, отарануудта 14 мянган толгой хонид тоологдоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ 100 эхэ хонин бүхэнhөө 60—70 хурьгад 'арай гэжэ түлжүүлэгдэнэ. Арба гаран отарануудта жэл бүри хэдэн зуугаад хонид түл асардаггүй гү, али хэдэн зуугаарнь абаhан түлнүүдээ хосороодог байна. Хонишодой дунда коммунистнууд бии. Яахадаа үсөөн хурьгад абтанаб гэжэ партийна организаци hонирходоггүй.

Эндэhээ харахада, тус совхоз 1973 онние муу үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэбэ. Шухала юумэнүүдээр арадай ажахын түсэб дүүргэгдэнгүй үлөө. Совхоздоо гээгдэлhээ гаргахын тула партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулха баатай болоно.

А. НАГАСЛАЕВ,
«Заря коммунизма» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

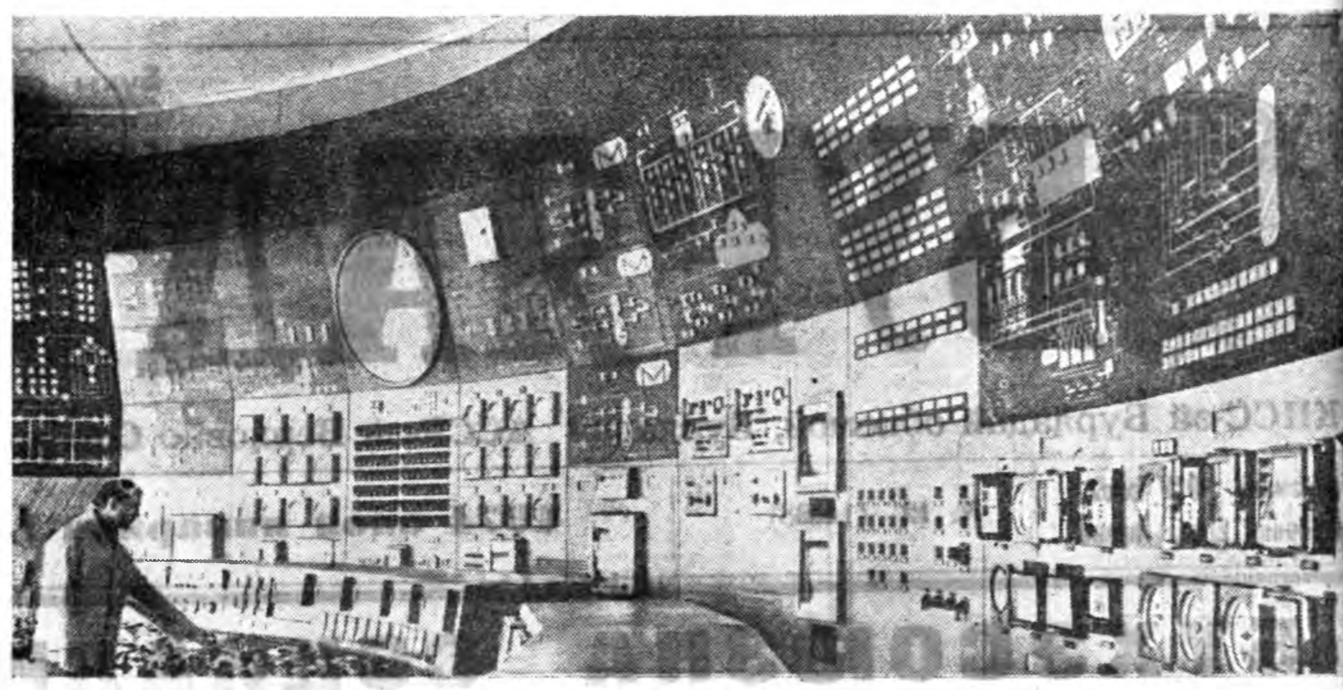

ССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Нововоронежско атомна электростанциин коллектив юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй социалис уялгануудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэhэн байна. Оронoймнай Европын таладахи нэгэдэмэл энергосистемэдэ 8 миллиард гаран киловатт-час электрын элшэ хүсэн үгэhэн байна. Тус станциин дүрбэдэхи энергоблогые болзорhоо урид ашаглалгада үгэлгэ хадаа энэ жэлэй амжалтын үндэhэн боложо үгөө. 1973 ондо эндэ нэгэ киловатт-час элшэ хүсэнэй өөрынь сэн 75 мүнгэндэ оруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүрбэдэхи энергоблогой хүтэлбэрилгын пульт дэргэдэ. АЭС-эй «ОРУ-500» тухэлэй тухеэрэлгэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЕМИНАР

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй семинар болобо. Аймагай колхоз, совхозуудай түрүүлэгшэнэр, директорнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партиина эмхинүүдэй болон ВЛКСМ-эй комитедэй секретарьнууд хабаадалсаба.

Үбэлэй үедэ ондо, медицинын, болон тэдэнэрэй эрилтэ талаар малшадай хангагдажа байhан эндэ зүбшэгдэбэ.

Семинарай түгэсхэлдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай агитбригадын хүсөөр бэлдэгдэhэн концерт аймагай колхоз, совхозуудай түлөөлэгшэдтэ харуулагдаа.

А. ЦАГАНОВ.

Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон, Ленинэй ордентэ Валентина Гончиковна Романова 13 жэлэй туршада таhалгаряагүй эхэ хонидой отарада хүдэлмэрилхэ үедөө hүүлэй 8 жэлэй хугасаада хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ, ажахы доторoo онсо шалгаранхай. Нёдондо энэ нүхэрнай үбэлжэлгэеэ эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, 100 эхэ хонин бүриhөө 110 хурьга абажа, хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлээ hэн.

Байгша ондо В. Романовагай даадаг hүрэг хонид яhала тарганаар ондо орожо байнхай. Үбэл, хабарай хүшэр хүндэ сагые hайнаар, үбhэ тэжээлээр дутаангүй дабажа, түл абалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэхын тула тус бригадын хонишод 420 центнер зелёнко сабшажа hүрилөө юм. Тиигэжэ үбэлжэлгэеэ hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаhан энэ бригадын хонишод байгша ондо хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхээр социалис уялга абаад, хүршэ болохо А. Большаковой даадаг хонишодой бригадын коллективтэй мүрысэн ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Г. Романова.

С. ИСАКОВАЙ фото.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

КАЗАХСТАН:

ЛЭП-эй ТАТАГДАХА ГАЗАРЫЕНЬ ЭВМ ТОДОРХОЙЛНО

АЛМА-АТА. Агадырь — Каражал — Джезказган гэжэ 220 киловольт хүсэтэй электро-дамжуулгын лини баригдаба. Электрын элшэ хүсэ дамжуулха шэнэ магистраль Бетпак-Дала гэдэг уhагүй сүл губи газараар татагдаа. Эндэ зэд, түмэр, марганец болон бусад металлнуудай баян уурхайнууд олдоhон байна. Ороной зэдэй промышленностиин ехэ бааза болохо Джезказганиие, мүн энэ хизаарай индустриин бусад түбүүдые тус лини электрын элшэ хүсөөр хангаха юм.

ЛЭП-эй шэнэ линиин татагдаха газарые мэргэжэлтэд аэрофото-буулгабари хэжэ, мүн ЭВМ-эй туhаламжаар ЛЭП-эй татагдаха газарыень тодорхойлhон байгаа. Техническэ бусад аргын ашаар лини татаха болзор нилээд хороогдохо, мүн барилгын үнэ хямдарха, нэгэ хахад мянган тонно hайн шанартай металл алмагдаха болоно.

АЗЕРБАЙДЖАН:

АЖАЛАЙ ГЕРОЙ — ЗҮЖЭГЭЙ ГЕРОЙ

БАКУ. Сибириин нефтике түрүүлэн ологшодой нэгэн, Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ шангай лауреат Фарман Салманов Азербайджанай драматург Рустам Ибрагимбековэй «Өөрынгөө замаар...» гэhэн зүжэгэй герой болоо. Бакугай Самед Вургунай нэрэмжэтэород драмын театр тус зүжэгые найруулан табяа.

— Зүжэгэй герой Саласвай образоор ажабайдалай бэлэн бэшэ, өөрын онсо зам бэдэрдэг, hубэлгэн ухаатай түрүү уэзэл бодолтой, бусадта үльгэр жэшээ болодог хүниие харуулха гэhэн эрмэлзэлтэйгээр энэ зүжэг найруулаабди, — гэжэ театрай режиссер, РСФСР-эй арадай артист Э. М. Бейбутов хөөрэнэ.—Зүжэг соо олон ондоо яhанай хүнүүд харуулагдана. Арадуудай хани нүхэсэлэй темэ эндэ ехэ hуури эзэлнэ.

ТАДЖИКИСТАН.

ҺАЛХИ ШУУРГАНАЙ БОЛОЖО БАЙХАДА...

ДУШАНБЕ. Таджикистанай Гиссарска шэлын урда ташаланда хэдэн суудхын турша соо саhан оробо. Хадын хабшал, зүргэ харгы, hөөг бүргааhан саhанда дарагдашаhан байгаа. Имэ hалхи шуурган эндэ балай болодоггүй юм. Вахш мүрэн шадарhаа «Рамит» гэжэ заповеднигтэ нүүлгагдажа асарагдаhан оронууд тэжээлгүй үлэхэ аюулда ороод байба.

Гэбэшье оронууд тэжээлгүй, үлэн хооhон үлөөгүй. Заповеднигэй хүдэлмэрилэгшэд үдэшэ бүри оронуудай эдихэ үбhэ, модоной набша намаа, ороohо таряанай зүйл хаяжа үгэдэг байба. Тэдэнэр шубуудыешье тэжээлгүй орхёогүй. Үдхэн шэдхэг ой соо егерьнүүд хурэнүүдтэ эдюурнүүдые хэжэ, hалхи шуурганhаа хамгаалха халхабшануудые бариhан байна.

РСФСР:

ЗУРГААН ЗУУДАХИ СУДНА

АРХАНГЕЛЬСК. Хойто далайн пароходствын транспортын флодто багсалагдаhан модо шарэхэ «Влас Ничков» гэжэ тусхай судна ерэбэ. Энэ хадаа Польшын Арадай Республикадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Гданиин судна бүтээлгын верфьдэ манай ороной захилаар бүтээгдэhэн зургаан зуудахи судна болоно.

Теплоход арбан дүрбэ мянган тонно ашаа зөөхэ шадалтай. Корабль автомат тухеэрэлгээр, навигационно шэнэ зүйлнүүдээр хангагдаhан. Теплоходой табан трюм, 150 метр утатай палуба дээрэнь багсалагдаhан хюреэдэмэл материал, контейнер соо хэгдэhэн ашаа зөөгдэхэ байна. Ашаа түргэн тээхэ, зоохын тула юhэн кран тухеэрэгдээ.

Энэ жэлдэ пароходство «Капитан Мочалов», «Константин Юон», «Архангельскын пионер», «Северодвинскын пионер» гэhэн ехэ ехэ суднануудтай болохо юм. Флодой тусхай суднануудгай болоhоной ашаар морягуудай коллектив түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй угтамжын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, үнгэрhэн жэлэйхидэ орходоо, багсалагдаhан, контейнертэ хэгдэhэн 100 мянган тоннoор ехэ ашаа хилын саана гаргахые хараална.

АРМЕНИ:

ҮБЭЛ — ҺУРАЛСАЛАЙ ХАhА

ЕРЕВАН. «Армсельхозтехникын» районно нэгэдэлнүүдэй техническэ бүгэдэ нийтын hуралсалай кружогууд болон hургуулинуудта 15 мянган залуу колхозник hурана.

Ажахынуудай мастерскойнууд болон фермэнүүд дээрэ хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Малшад, механизаторнууд, гаряашад мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ, хүдөө ажахыда эрдэм, наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудтай танилсана.

БРИГАДЫН АЖАЛ УРАГШАТАЙ

Шэмхын тракторно-тарялан ажалай бригада ажахы соогоо түрүүлэн газарай хүрьhэ элдүүрилхэ техникээ заhабарилжа дүүргэбэ. Һаянай байдалаар эндэ 9 плуг, 5 сеялкэ, зиг-заг тухэлэй 15 борной, 4 культиватор, минеральна үтэгжүүлгэ хаядаг «РТТ-4,2» тухэлэй 2 тухеэрэлгэ бэлэн болгогдоо. Бригадын гэшүүд хабарай тарилгада хүдэлэгдэхэ оньhон тухеэрэлгэнүүдээ hайн шанартайгаар заhабарилжа, хүдөөгэй таряашадай эгээл харюусалгатай ажалые богонихон болзорто, hайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Оньhон техникэ заhабарилха хүдэлмэридэ түмэршэ дархан Т. И. Шубин, механизаторнууд В. Прокопьев, С. Дырхеев болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадажа, үдэрэйнгөө даабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус бригадын мэдэлдэ элдэб тухэлэй 15 трактор бии юм. Табан трактор заhагдажа бэлэн болгогдоод, үшөө 3 трактор энэ hарын 10-да заhагдажа дүүргэгдэхээр хараалагдана. Совет Армиин hайндэр болотор бүхы техникээ заhабарилжа дүүргэхээр тэдэнэр хараална. Тракторнуудые заhабарилгада дүй дүршэлтэй механизаторнууд Владимир Зверев, Иван Котовщиков болон бусад онсо шалгарна.

Энэ шухала хүдэлмэреэ болзорhоо урид hайн шанартайгаар дүүргэжэ, хабарайнгаа тарилгада түгэс бэлэдхэлтэйгээр орохо гэhэн зорилго тэдэнэр урдаа табяад, үдэр бүри оролдосотойгоор ажаллажа байнхай.

И. ФЕДОРОВ.
Түнхэнэй совхоз.

ЭХЫН БАЯР

Очерк

I.

Пүрбэ хуряахатандаа айлшалжа ошохоёо эхынгээ тухеэржэ байхадань, Очирмаа нигэжэ тухашархаб гэжэ оройдоошье hанаагүй. Жэлэй дүрбэн сагта энээхэн гэрэйнгээ оёорто hууhадаа үйдаашье ааб даа. Арбаад хоногто ябажа ерэг лэ, баарhамни гэн, түрэлэйдөө абаашажа бариха бэлэг сэлэгыень суглуулжа, хүргэhэн зэмhыень саарhан соо аятайханаар орёожо сүүмхэлээд, харгын автомашинада hуулгажа, мордохуулаа hэн.

Улзытэ хүбүүнэйнгээ hолоомо суглуулха воскресниггэ ошоhон тэрэ үдэр Очирмаада хэхэ ажалынь ехэ шэнгеэр үзэгдөө бэлэй. Юрэ тоолоод үзэхэдэнь, hүрэг түлгэнүүдээ, үмсынгөө үнеэ, хашарагаа уhалжа эдеэлүүлхэ, хонидойнгоо байра соохие сэбэрлэжэ, этэжэ, газаашань мори шаргаар гаргахаhаа эхилээд, хүдэлмэринь мундашагүй байба. Тиихэдэ гэрэйнь ажал гэжэ баhа бии бшуу.

Очирмаа абаhаар хүшэ тамираар муу хонидоо бүлеэдхэгдэhэн уhаар ундалуулжа, талха таряанай зүйл эдюулээд, hүрэг түлгэнүүдтээ үбhэ hолоомонтой холижо үгэбэ. Удаань хонидойнгоо байра соохие хохир, хоргооhонhоо сэбэрлэжэ захалба. Эдэ бүхы ажалаа хэhээр байтарнь, үбэлэй наран хадын саагуур шургаха дүтэлжэ, үдэшын хүдэлмэри эхилшэлэй. Гэртээ орожо, аяга сайшье уужа үрдеэгүй Очирмаа хонидоо хотондонь оруулжа хаагаад, моридтоо хорёо соо үбhэ гаргажа үгэбэ. Одоошье газаагуурхи ажалаа дүүргэжэ, нилээд эсэшэhэн Очирмаагай гэртээ ороходонь хаб харанхы шэнгеэр, янзагүй гоёр үзэгдэбэ. Абаhаар тэрэ дэнгээ носоожо, шэрэм дороо галаа түлеэд, газааhаа хирмаса, асаржа, шүлөө табиба. Удаань хүнэгөө абажа, хюhаран үнеэгээ hаагаад ерэхэдэнь, шэрэм дээрэхи шүлэниинь бусалжа байба.

Үдэшынгөө эдеэ бэлдэжэ, пеэшэнэй захаар тухагүй hалиржа хүлэршэнхэй Очирмаа хүбүүнэйнгээ ерэхые хүлеэhэн янзатай, хирэ-хирэ болоод лэ газаа гаража, шагнаархан харааашална. Тойроод харанхы, абяа шэмээгүй, гансал хорёо соо үбhэлжэ байhан моринойнь турьяха элихэнээр дуулдана. Зай, энэ хүбүүнэй ерэхэгүйнь гээшэлтэй. Ягаа оройтожо байнаб гэн, яралтайхан гэртээ оробо.

Гансаарханаа столдо hуужа, улхантай шүлөө халбагадаад, үсэгэлдэрэн почтальоной асарhан газетэ, журналнуудые абажа хараба. Хэблэлэй шэнэ hониниие түүбэрилэн уншажа байхадань, Очирмаагай нюдэндэ тэрэ холын Зэдын аймагай суута хонишон Гасарун Рабдаевай дүй дүршэл, ажабайдал харуулhан томохон очерк дайралдашаба. Тэрэ гэрэлдэ улам дүтэлэн hуугаад, аман соохоноо яралгүйхэн уншаба. Очеркын гол удхые хадуун абаха үедөө Очирмаагай толгойдо элдэб олон бодолнууд түрэжэ захалба. Заримдаа тэрэ суута хонишоной дүршэл, аргануудые шадамараар хэрэглэжэ, хонин бүриhөө хурьга заабол абажа, түлжүүлхэ шэнгеэр hанаха юм. Нигэжэ ухаандаа элдэб эсын юумэ худхаhаар байтараа, эсэhэндээ юм гү, газетэ тэбэриhэн зандаа диван дээрээ hуумгашаа хурхиршоо бэлэй.

II.

Очирмаа Хубусгеевна хонин ажалда хүдэлмэрилжэ захалhаар нилээншэг болоо. Үбгэнэйнгөө, хонишодой бригадираар ажаллаха үедэ Дугарай Шатын даадаг эхэ хонидой отарада хурьгашанаар хүдэлхэеэ ошоhон юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хэдэн жэл таhалгаряагүй хурьгадые абалгада хүдэлдэг. зундаа үбhэшэдэй звенодо ажалладаг hэн. Тиин нэгэтэ хайрата нүхэрынь үбшэндэ нэрбэгдэжэ, гэнтэ сагhаа урид наhа бараа юм. Үбгэнэйнгөө нүгшэхэдэ, хүгшэн эхэ, гурбан үхибүүдтэйгээ үлэhэн Очирмаа үнишье бодонгүй, тэрэл Дугарайнгаа Шатын отарада хүдэлмэрилхээ гэр бүлөөрөө зөөжэ ошоо бэлэй.

Энэ бригададаа магад мүнөөшье хүрэтэрөө хүдэлхэл байгаа. Нэгэтэ шэнэ отарануудые эмхидхэхэ үедэ hүрэг түлгэнүүдые даажа абамаар дүршэлтэй хонишон совхоздонь дуталдаба. Теэд ажахынь мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд Очирмаа Ламожаповае энэ отарын ахалагша хонишоноор томилоо бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо гурбан жэл болоо.

Үнгэрhэн энэ хугасаа соо Очирмаа Хубусгеевна нилээд олон бэрхэшээлнүүдтэй ушаржа, имагтал оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар тэрэниие дабажа гараа юм. Хэрбээ Очирмааhаа энээн тухай асуубалтнай, хөөрөөгөө ондоо тээшэнь хадууруулжа, сэхэ хэлэдэггүй, Юуб гэхэдэ, туйлаhан амжалтаяа олондо hайрхуулжа, өөрыгөө магтаха дурагүй хүн.

Энэ эхэнэр хурьгашанаар ажаллажа эхилхэhээ хойшо мүнөө хүрэтэрөө хонишоноор хүдэлмэрилхэдээ ажалдаа нилээд дүршэнхэй. Гэбэшье Гасарун Рабдаевай ажалай онол арга тэрэниие ехэтэ hонирхуулаа. Зундаа үбэлжөөнэйнгөө дэргэдэ зелёнко тарижа, намартаа искусственна аргаар хони үрэжүүлгын эхилхэhээ урдахана hүрэгөө бэлшээхэдэ, хонид түргэн таргалжа, олоороо ототой бөлодог юм гэhэн дурадхал Очирмаагай ухаанhаа огто гарабагүй. Хэрбээ энэ аргыень үргэнөөр нэбтэрүүлбэл, ажахымнай хонишодой бригада бүхэн эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа болохол ха. Хүршэ—Гааргын совхоз байгша ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга түлжүүлээл. Зэдын хонишодой дүй дүршэл, онол аргануудые шадамараар хэрэглэнэлтэй. Теэд манай совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонишодоо Зэдэшье бэшэ hаа, тэрэ Гааргын совхозой хонишодто абаашажа, дүй дүршэлтэйнь танилсуулха хүдэлмэри эмхидхэхэеэ янаб. Энээгээр hонирходоггүй муутайл даа гэжэ шэбшэхэ үедөө, эдэ түлгэнүүд хурьгалха бэшэ, яажашье байгаа hаань, намда юуштэб. Эхэ хонидые адуулагшад энээн тушаа бодожо үзүүжэг гээд аман соогоо гүбэрэн хэлэжэ, hанаагаа заhана.

Очирмаа энээндэ итэрээ hанаата болохошьегүй hэн. Юуб гэхэдэ, урид хурьгашанаар ажаллахадань, таряанай узуур дээрэ hайса манагдажа таргалhан хонидынь олоороо. эхирлэгшэ бэлэй. Энээниие hанахадаа, зэдынхидэй онол аргые заабол үргэнөөр хэрэглэдэг болоhой гэжэ хүсэнэ бшуу.

Диван дээрэ hуумгашаа унтажа байhан Очирмаа гэнтэ залд гэн hэришэбэ. Харан гэhээнь Улзытэ хүбүүниинь ерэнхэй, шүлөө халаажа байба.

III.

Үглөөгүүр Улзытэ эхэтэйгээ сайгаа уужа байхадаа, үдэшэ хэлэхэ гэhэн баяраа дуулгаба. Очирмаа үнэншэжэ ядаhандаа:

— Хэн хэлээ юм, hарюу дуулаад бү hархагана, 'эшхэбтэр.

— Худалаар юун гэжэ хэлэхэбиб. Үсэгэлдэрэй газетэ соо бэшээтэй байгаа hэн. Манай совхозhоо 4—5 хүн орден, медальда хүртэбэ. Тэрэ газетэнь энэ байна, харагты, — гээд Улзытэ пальтогойнгоо хармаан сооhоо газетэ гаргажа hарбайха зуураа, — «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» гэhэн медаляар шагнагдахашни,— гэжэ нэмэбэ.

Хоюулан сайлажа дүүргээд, үдэр бүри хэдэг ажалаа эхилээ hэн.

Хүнтэйн тарялан захагүй үргэн даа. Хайшаашье хара, эдеэшэнги томо хоолостой шэниисэ шарлан нэмжыхэ. Һүрэг хонидоо таряанай узуур дээрэ манажа байhан Очирмаа түрэл дайдаяа хаймадан шэртэнэ. Хонидынь зохидхоноор таран бэлшэнэ.

Үдэшэлэн тээ Очирмаа хонидоо суглуулжа, байра тээшэнь залаба. Тиихэдээ эгээл дахуулша арбаз нинойнгоо hүрэгэй h арайхан гэжэ ябахыеl раhаар гайхаба. Э урда гараад ябахадаа, байнhаа адхарhан эдижэ түүдэгтэбэ. аал. Байза, хонидоо hаар уhаалангүй хаша абаашажа хааха Эдэ түүдэгтээшэдээ а лажа, хойноhоонь на болоо ха. Шэшэхэдээ болохо бээз гэжэ б hүрэгөө улам түргөөр ба. Гэртээ хүрэhөөр тээ ветеринарта гээ бэлэй.

Хүбүүнэйнгээ ветф шертэй хамта хүрэжэ хэдэнь, Очирмаа hах лаг, хүлэршэнхэй гойнгоо хажууда а hууба. Ветеринар харahаар тухайлжа:

— Олоор түүдэгтэ Эдэ адхамарнуудшни хыгөөгүй ха юм. Бү ты. эм уулгахадамнай болохо, — гээд, хорёо ороhоор:

— Үү, эдэмнай ха юм. Тиигээ хадаа гээшэ. Уhа уулгажа хогүй. Эдиhэн тарья эhэшэхэ, — гэбэ.

Һүрэг соогуур я харахадань, таряанда даhан хонин обёорог гүй. Ай, зайлуул ехэ. за гайгүй үнгэрhэниинь лоо . Тодхорой боло юуншье ушаржа мага ха юм гэжэ доторoo бо гэртээ ороо бэлэй.

Тэрэ гэhэнhээ х Очирмаа хонидоо тарь поли дээгүүр гарга ехэл hэргылэгшэ hэн. hүрэгөө манахадаа hай хаража ябаарай гэж бүүндээ хэды захиhа байха.

IV.

Эхээ айлшалуулhаар бэдэхи хоногоо үнгэр байба. Очирмаа ажа дарагдажа, тухашар хүгшэн эхээ үглөөд бусаха гэжэ уhа зөөдэг томашинын жолоошондо хяа бэлэй. Үнэхөөрөө Очирмаа гансаараа ү дөө гэртэхи ажалаа, ү гоо мал орхин алдаа. бүүншье гэжэ хүбүүн юм даа. Гэрэй ажалда шөөгүй, үнеэгээ h ганса поршоонхоео му гөөршье эдеэлээгүй жорхиhон лэ байха. хэдэ эхэ хүнэй сэ хэзээдэшье зөөлэн. Г газаахи ажалаа сүм гүйш гэжэ ганирхашье Заримдаа зэмэлээ hаа, рэл бэерээ уяраадх бшуу.

Хойто үдэрынь Очи гай хонидтоо талха ү байхадань, зүүн тээhээ гэн автомашинын хүн хэ абяан дуулдаба гэл адли, газаань ерэжэ з шобо. Айлшалhан э совхозой главна зоотех Бато-Мунко Дондупо хамта hуулсажа ерээ бэ Гэртээ ороhоор лэ б ганайнгаа ажалдаа дара жа. тухашарhые ойлго эхэнь сайгаа шанажа, ряахатанайнгаа ухиб тухай, тэндэ дуулаhан hо тухайгаа забда зал хөөрэхэ юм. Эгээл энэ у отарын саарhа данса х жа байhан главна зоо ник Бато-Мунко Жанч чай:

— Очирмаатнай меда да хүртэхэ болоо. Газет толилогдонхой байгаа h Гэртэхи ажалаа орхин даhандань бү зэмэлэгты, гэжэ баяртайгаар хэл дэнь, Очирмаагай эхэ ришье хүхижэ, үгэ х хэньшье улам түргэд Заримдаа басаган тэ нэгэ хүбүүн тээшээ шэр хаража:

— Болоол даа. Хүүгэ Мининнгээ амиды яа зоной дунда нигэжэ м туулhандатнай аргагүй б санаб. Хүндэ энээнhээ ү жаргал үгы юм шуу да гэбэ.

— Энээндэ гансал м хэhэн ажал бэшэ, мүн нии туhаламжа бии. З гүйгөөр нимэ амжалта т лагдахашьегүй hэн. Дү хоногоор айлшалhан аяар дүшэн үдэрэй үнгэ hэндэл үзэгдөө. — гэ Очирмаа үхибүүн мэтэ тээшээ уярангяар хараа лэй.

В. ЖИГЖИТОВ.
Хурамхаанай аймаг,
Аргатын совхоз.

ИЛАЛТАТА ТҮГЭС СУРТАЛАЙ ХҮСЭН

Һүүлэй жэлнүүдтэ социализм, демократиин бодото дэбжэлтын аша туһада болоһон хубилалтанууд дэлхэйн политикада шухала удха шанартай зүйл болоод тодорбо. Эдэ хубилалтануудынь уласхоорондын харилсаа холбоое һайжаруулжа, түрүү үзэлтэ, демократиин хүсэнүүдэй саашадаа хүгжэхэ, арадуудай хоорондо эб найрамдалай бэхижэхэ арга олгоо.

Капиталис оронуудай научно-техническэ интеллигенци, худалдаа наймаанай зарим зургаануудай түлөөлэгшэд, политическэ зарим ажал ябуулагшад социалис ба капиталис оронуудай хоорондо амгалан тайбанаар зэргэ оршохо ябадал дэлхэйн гурбадахи дайе зайсуулха, гүрэнүүдэй хоорондо ашаг үрэ ехэтэй харилсаа тогтоохо арга олгохо гээд тоолоно. Гэхэтэй хамта, империализмын хүсэнүүд арадуудые дарлаха бодолһоо, ээрхэг түримхэй политикаһаа хэзээдэшье арсанагүй. Ушар тиимэһээ уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхаһаа айжа, уласхоорондын империализм дэлхэйн ямаршье райондо харата ябуулга хэжэ магад.

Империализмын үзэл сурталшад дэлхэйн оронуудай амгалан тайбанда зэргэ оршохо ёһо гуримуудые хазагайруулан империализм ба социализмын хоорондохи үзэл сурталай талаар тэмсэл хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ һаад ушаруулна гэһэншүүгээр тайлбарилхаяа оролдоно. Тэрэшэлэн, үзэл сурталай талаар «амгалан тайбанаар зэргэ оршохо» гэһэн уряалайнь гол зорилго юуб гэхэдэ, социалис оронуудай арадуудай зүгһөө мүнөө үеын уласхоорондын шухала асуудалнуудта ангиин тэмсэлэй талаһаа хаража сэгнахэ арга боломжо олгохогүй гэһэн зорилго болоно бшуу.

Баруун оронуудай үзэл сурталшад уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларһые һамбаашалан, социализмда эсэргүү тэмсэлээ шангадхаха һанаатай.

Империалис гүрэнүүд социализмын амжалтата алхамуудта һаад хэхын тула ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэһээ эхилээд, (КНДР, ДРВ, Кубада зэбсэгтэ добтолго хэһыень һаная) социалис оронуудай эб зеые таһалха эрмэлзэлгэтэй элдэб янзын онол аргануудые хэрэглэнэ. Империалис хүсэнүүдтэй хамтарһан ревизионис теори баримталдаг Мао Цзэ-дунай бүлэг Советскэ Союзай эб найрамдалай политикада эсэргүү ябуулга хэнэ. Советскэ Союз ба Америкын Холбоото Штадууд хоорондоо «хэлсэжэ», бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы гүрэнүүдые, арадуудые дарлаха һанаатай гэһэншүүгээр ойлгуулха хүсэлэнтэй.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларха тума, капиталис ба социалис оронуудай хоорондохи бүхы талын харилсаануудай үргэдэхэ тума буржуазна үзэл сурталшад хуурмаг номнолоо бүри эдэбхитэйгээр тараахые оролдохонь лабтай.

Амгалан тайбанаар гүрэнүүдтэй зэргэ оршохо ябадал хадаа ангиин тэмсэлэй нэгэ түхэлынь мүн гэжэ парти заадаг байна.

Үзэл сурталай талаар һэргылэмжэтэй байха, үзэл сурталай талаар элдэб үзэгдэлнүүд болон үйлэ хэрэгүүдтэ ангиин тэмсэлэй талаһаань сэгнэжэ үзэхэ хэрэгтэй гэһэн эрилтэ мүнөө үеын уласхоорондын байдал манай урда табина. Буржуазна үзэл сурталда, оппортунис теоридо эсэргүү тэмсэл хододоо эбсэшэгүй, эли тодо байха зэргэтэй.

Советскэ Союз бусад оронуудтай хэлсээ баталхадаа, үзэл сурталай талаар ямаршье сухарилта хэхэгүйбди гэжэ документнүүд ба хэлсээнүүд соогоо зааһан байдаг. Совет гүрэнэй зүгһөө ООН болон бусадшье уласхоорондын организацинуудта өнөөн тухай тайлбаринууд үгтэһэн байдаг. Гол шухалань гэхэдэ, марксизм-ленинизм бүхы дэлхэй дээрэ илан мандаха байна бшуу. Капитализмтай эб найрамдалай оршондо мүрысэе гэжэ уряалхадаа манай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаа ралсалга, совет гүрэнэй политикые хазагайруулга, хардалга гүрдэлгэ хэхэ, хоб-жэб зөөхэ гэхэ мэтэ ябадалые буруушаанабди.

Үзэл сурталай талаар империалис гүрэнүүдэй иимэ харата ябуулгануудынь энээнһээ урид нэгэтэ бэшэ буруу һүрэһэн байха. Ушар тиимэһээ үзэл сурталай хүдэлмэри эрхилдэг түбүүдынь шэнэ теори дурадхадаг, тэрэнэйнгээ ашаар аха дүү социалис оронуудай дотоодын байгуулалтые һуладхаха арга бэдэрдэг байна. Социалис оронуудай залуушуулда, интеллигенцидэ зорюулагдаһан үзэл сурталай талаар хэмжээ ябуулгануудынь наринаар зохёогдоһон байдаг.

Социалис байгуулалтада харша харата добтолгонуудые тэдэнэр сэхэ ябуулхаһаа гадна, социалис ба капиталис обществонууд эсэстэ ниилэн нэгэдэхэ, тэрэшэлэн ямар нэгэ «худхамал» общество бии болохо юм гэжэ шал худалаар хэлэдэг байна. Гэхэтэй хамта буржуазна хэблэл, радио болон телевидени марксизм-ленинизмдэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ эсэргүү элдэб эсын «баруунай», «зүүнэй» үзэл баримталагшадые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Советскэ Союзда, социализмда эсэргүү ябуулга хэдэгэйнь түлөө тэдэниие үндэрөөр сэгнэнэ.

Буржуазна пропаганда марксизм-ленинизмдэ харша, хүн зоной сэдьхэл зүрхэ эзэлхээр теори дурадхаха аргагүй байна бшуу. Зүгөөр тэдэнэр «национальна коммунизм» тухай теори дурадхахадаа, зарим хүнүүдые мэхэлхэ гэжэ һэдэнэ. Тиимэ мэхэ гохын аргаар социалис оронуудта капиталис общество һэргээхэ хүсэлэнтэй ха юм.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, империалис гүрэнүүдэй пропаганда национальна асуудал тушаа КПСС-эй ленинскэ политикые муушалха, хазагайруулха гэжэ аһан шадалаараа оролдоно. Тэрэ пропагандын ёһоор, «үндэһэ яһатанай хёморолдоон», «үндэһэ яһатанай дарлалта», «еврейнүүдэй үгытэй ядуу байдал» тухай асуудал Советскэ Союзда ходо гаража байдагшуугаар худал хуурмагаар шашалдадаг.

Советскэ Союз хүн бүхэнэй эрхэ сүлөө, демократи хаһадаг гүрэн юм гэһэн худал хуурмаг үгэ капиталис оронуудта таражал байдаг. Мүнөө капиталис оронуудай 35 радио-түб Советскэ Союзда эсэргүү дамжуулга хэнэ.

Советскэ Союз болон социалис бусад оронуудта эсэргүү империалис пропагандын ажал ябуулгые США-гай гадаадын пропагандын зургаан эрхилдэг юм. США-гай информационно агентство (ЮСИА) тэрэнэй гол хүсэниинь болодог. Советскэ Союз болон социалис бусад оронууд үзэл сурталай тэмсэлдэ капиталис үзэл сурталшадта орходоо жэшэшэгүй үлүү һайн байдалтай. Юундэб гэхэдэ, социалис оронууд үзэл сурталай тэмсэл һайнаар ябуулха баян арга боломжотой, марксизм-ленинизмые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, социализмын тобоймо туйлалтанууд тухай үнэн сэхыень дэлхэйн арадуудта хэлэхэ аргатай байна.

Империалис гүрэнүүдэй үзэл сурталшад социализмда эсэргүүгээр ябуулдаг үзэл сурталайнгаа тэмсэлдэ бидэнние илаха аргагүй. арад түмэнэй сэдьхэл зүрхые эзэлхэ шадалгүй байна.

Марксистко - ленинскэ үзэл сурталда үнэн сэхэ байлга, социалис оронуудай арадуудай морально-политическэ нэгэдэл, КПСС-эй болон бусад аха дүү партинуудай ябуулдаг ниитын хүмүүжүүлгын хүдэлмэри империализмын харата пропагандын һанаашалгые буруутуулжа шадаха байна.

Социалис болон буржуазна үзэл суртал амгалан тайбанаар зэргэ оршохогүй гээд бидэ мэдүүлнэбди. Марксизм-ленинизмын суртал бодол бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэржэ, буржуазна үзэл сурталшадай оролдолгые арад зон буруушаана. Бидэнэр социалис үзэл сурталай бүхы дэлхэй дээрэ илаха байһандань батаар этигэнхэйбди.

А. ТЫХЕШКИН,
Буряадай хүдөө ажахын институдай философиин кафедрын ахалагша багша.

АГУУЕХЭ ШЭНЖЭЛЭГШЭ, ШҮҮМЖЭЛЭГШЭ

манай литэ

19-дэхи зуун жэлэй түрүү үзэлтэород интеллигенциин бэлигтэ түлөөлэгшэ, хүгжэмэй болон уран зурагай талаар шүүмжэлэгшэ Владимир Васильевич Стасовай түрэһөөр 150 жэл январиин 14-дэ гүйсэбэ. ЮНЕСКО-гэй шиидхэбэреэр бүхэдэлхэйн олониитэ энэ үдэрые тэмдэглэжэ байна.

Тэрэнэй аха Д. В. Стасов ородой мэдээжэ адвокат, олониитын ба хүгжэмэй ажал ябуулагша байһан; аша басаганиинь — Е. Д. Стасова В. И. Ленинэй дүтын туһалагша, КПСС-эй эдэбхитэй ажал ябуулагшадай нэгэн болоо һэн.

Стасов дүрбэн тэгшэ эрдэм бэлэдхэлтэй байгаа. Петербургын хуули шудалдаг училищи дүүргээд, Италида гурбан жэлдэ байһанай һүүлээр, хүгжэм, уран зураг, скульптура, архитектура, арадай уран бүтээл — бүхы искусство олоной дунда нэбтэрүүлхэ, тэрэниие гүнзэгыгөөр шудалха хэрэгтэ өөрыгөө зорюулаа. 1847 ондо «Отечественные записки» гэжэ журналда толилогдоһон түрүүшынгээ статьянуудһаа эхилжэ, үнгэрһэн зуун жэлэй ородой уран һайханай томохон шүүмжэлэгшэ гэһэн алдартай боложо, тэрэ үеын искусствын түүхын болон зохёохы ажал ябуулгын асуудалаар бэшэһэн найруулганууды олон жэлэй туршада хэблэлэй хуудаһанда Стасов гаргадаг байгаа.

Уран һайханай олон асуудалаар Стасов һонирходог байһан дээрэһээ ород искусствада бии болоһон түрүү демократис шэглэлые абъяастайгаар дэмжэдэг һэн, тэрэ ушар хадаа нэрыень олондо мэдээжэ болгоо.

Агуу ехэ ород зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай зохёохы ажал ябуулгада Стасов ехэ анхаралтайгаар хандадаг байгаа, харин тэдэнэй олонтой: Лев Толстойтой, Горькитой, Репинтэй, Глинкэтэй, Даргомыжскитай, Мусоргскитай, Римский-Корсаковтой, Бородинтай, Шаляпинтай, Антокольскитой дүтэ нүхэсэдэг һэн.

Эрхим бүтээлнүүдые дэмжэн, шэнэ юумые, уран һайханай талаар һайн, түрүү үзэл бодол ба гоё һайхан удха харуулһан юумые, мүн арадай шанартай, үндэһэн онсо шэнжые элирүүлэн, агуу ехэ ород искусствын бүхэдэлхэйн удха шанарые харуулдаг бэлэй. Агуу ехэ ород композиторнууд сооһоо түрүүлэн, хүгжэмөөрөө Россие суурхуулһан, дэлхэйн хүгжэмэй соёлой хүгжэлтэдэ шэнэ үгэ хэлэһэн хүнэй — М. И. Глинкын үндэһэн ород оюун бэлигые үндэрөөр сэгнэдэг бэлэй. Глинкын мүнхэ зохёолнууд болоһон «Иван Сусанин», «Руслан ба Людмила» гэжэ оперонуудта, тэрэнэй романснуудта, камерна болон симфоническа бүтээлнүүдтэ зорюулһан олон статья, тэрэнэй түрүүшын научна биографи бэшэһэн байгаа.

Шүүмжэлэгшэ хадаа ород хүгжэмэй нүгөөдэ гени — «Борис Годунов», «Хованщина» гэжэ оперонуудай автор М. П. Мусоргскийн түрүүшын дэлгэрэнгы намтарые бэшэһэн. Тэрэнэй оролсодог байһан ород композиторнуудай суута кружогые Стасов нэгэ статья соогоо анха түрүүн «Могучая кучка» гэжэ нэрлэһэн юм.

Мусоргскийн оперонуудай, Бородинай «Игорь тайжа», болон Римский-Корсаковой зарим оперонуудай, агуу ехэ ород композиторнуудай симфоническа эрхим зохёолнуудай сюжедые Стасовай авторнуудта хэлэжэ үгэһэн ушар гайхалтайшье, һонииншье.

Стасовай тон ехэ габьяагай нэгэн юун бэ гэхэдэ, бэлигтэ ород уран зураашад — Репинэй, Суриковай, Крамскойн, Левитанай болон 1870 ондо эмхидхэгдэһэн «Уран һайханай нүүдэл выставкын нүхэсэлдэ» оролсодог бусад уран зураашадай искусствые абьяастайгаар дэмжэдэг, олоной дунда нэбтэрүүлдэг байһан ушар болоно. Тэдэ уран зураашадай ород сюжедээр зураһан бүтээлнүүд хожомынь Москвадахи Третьяковско галерейдэ, манай ороной уран һайханай бусад томо музейнүүдтэ табигдаа һэм шуу.

Эхэ оронойнгоо, түрүү ород искусствын патриот байбашье, имагтал өөрынгөө үндэһэн уйтан шанарые баримталһан юумэндэ дурагүй һэн. Тиимэһээ Стасов дэлхэйн арадуудай соёл болбосоролые хүндэлдэг, тэдэнэй литература болон искусствын эрхим туйлалтануудые һайн мэдэдэг, үндэрөөр сэгнэдэг байгаа.

Владимир Васильевич Стасовай нэрэ хадаа ородой болон дэлхэйн искусствын түүхэдэ хүндэтэ һуури эзэлхэ ёһоороо эзэлнэ бшуу.

Борис РУНОВ,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат.
(АПН).

Театр

„АЛТАН ТҮЛХЮУРХЭН"

Һурагшадай үбэлэй амаралтын эхилэмсээр, Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай коллектив совет композитор Игорь Морозовой «Алтан түлхюурхэн» гэжэ гурбан үйлэтэй, зургаан үзэгдэлтэй оперые табижа, эдир харагшадаа баясуулба. Тус оперые **Н. Логачев** найруулан табяа. Дирижерынь — **А. Арсаланов.**

Бэлигтэ совет уран зохёолшо А. Толстойн бэшэһэн «Алтан түлхюурхэн гү, али Буратинын ушарга ябадалнууд» гэһэн онтохоной удхаар найруулагдаһан оперые үхибүүд ехэл дуратайгаар шагнажа, бүгэдэндэ танил болоһон геройнуудай алхам бүхэниие сэдьхэлээ хүдэлгэн хараба.

Нэрлэгдэһэн оперодо театрай наһажаалшье, залуушье олон артистнар хабаадаба гээшэ. Жэшээнь, Буратинын ролиие дуушан **Николай Панчуков** гүйсэдхэбэ (дублерынь **—Н. Жатнуева).** Карло эсэгын модоор бүтээһэн хүбүүханэй һубэлгэн, һанаамгай байһандань эдир харагшад баясажа, тэрэнэй тулихала, сэдьхэлээ зобохо юм. Шэрүүн, хободог абари зантай Карабасые үхибүүд шоо үзэхэл ёһоороо үзэнэ. Тэрэниие дуушан **Н. Литвинов** наадаба. (Дублерынь — **Г. Тушемилов),** Мэхэтэй шара үнэгэн үнэн сэхэ хүнүүдтэ, Буратинада ехэл һаад түбэг ушаруулна. Тэрээнһээ мингэйшье дутанагүй. Тэдэ хоёрой ролиие **А. Жмурова, З. Панчуиова** (Үнэгэн), **В. Батуев, Л. Шоболов** (Мисгэй) гэгшэд гүйсэдхэбэ. Хара һанаата Карабаста баһуулжа доромжолуулжа ябаһан Мальвино **(И. Кузьмина, А. Тимофеева).** Пьеро **(Н. Лемешев)** гэгшэдтэ Буратино ехэ туһа хүргөө һэмнай.

Хоорой артист Николай Лемешев наһан соогоо анха түрүүшынхиеэ бэеэ дааһан рольдо наадаба гээшэ. Мэргэжэлтэдэй сэгнэлтын ёһоор, залуу артист урдаа табигдаһан зорилгоёо муу бэшээр бэелүүлжэ шадаа. Зүгөөр хэнэй ямараар наадаһан тухай, оркестрай гүйсэдхэһэн хүгжэм тухай мэргэжэлтэд ооһэдынгөө үгэ хэлэхэ юм бээз. Харин бидэ хэдэн харагшадтай хөөрэлдэжэ, һанамжыень хэлэхыень гуйһан байгаабди. Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин багша **Е. Г. Протасова** иигэжэ хэлэбэ:

— Һурагшадай һонирхохоор, һайн зүжэг болоо.

Пилот **А. Цыремпилова** иигэжэ мэдүүлбэ:

—Би үхибүүдэйрээ зорюута ерээб. Миниишье үхибүүд, ондоошье үхибүүд зүжэгые яһала һонирхобо хэбэртэй. Үбэлэй амаралта соо эдир харагшадые сэнгүүлһэндэнь, театрай коллективтэ баясхалан хүргэхэ дуран хүрэнэ.

Хүүгэдтээ хамта театрта ерэһэн түрэлхид булта иимэрхүү һанамжатай хаш. Эдир харагшадай шарайшье баяртай байгаа һэн.

Оперые хүтэлбэрилһэн дирижер Аюша Арсаланович Арсалановтай уулзажа, ямар зорилготойгоор зүжэгэй табигдаһые һонирхоходомнай:

— Бидэ эдир харагшадаа эстетическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдодог, оролдохо уялгатайшье зон гээшэбди. Тиимэһээ хүүгэдэй оперо, балет табихадаа, эдир харагшын сэдьхэлдэ ямар нүлөө үзүүлхэб гэжэ һайса бодожо үзэдэгбди. Ямаршье зүжэг һайн, муу гээшэ юун бэ гэжэ танюулха ёһотой юм ааб даа. Тэрээнһээ гадна ургажа ябаа үетэн хүгжэмэй, хатарай талаар юумэ ойлгодог болохо ёһотой. Тэдэмнай ерээдүйн барилгашад гээшэ ааб даа. Тиимэһээ эдиршүүл дүрбэн тэгшэ бэлэдхэлтэй байһай гэжэ хүсэгдэнэ. Игорь Морозовой «Алтан түлюурхэниие» эдир харагшадтаа үбэлэйнь амаралтын үедэ бэлэг болгон баряа гээшэбди...

Театрай коллективэй энэ бэлэг репертуартань бүхэ һуури эзэлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Ороноймнай автомобильна заводуудта

Волжско автомобильна завод хадаа промышленна тон томо комплекс юм. Тэрэнэй үйлэдбэриин корпусууд бүхыдөө 2,1 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай. Мүнөө заводой гол конвейерһээ сүүдхэ бүри «Жигули», «Универсал» болон һайжаруулагдаһан ВАЗ—2103 түхэлэй 1900 машина гаража байдаг. Тус заводой коллектив предприятияа сүүдхэ бүри 2.200 машина гаргаха шадалтай болгохо гэһэн уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхээр хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заводой бүтээн гаргаһан ВАЗ-2103 автомашина.
ТАСС-ай фотохронико.

Городой үйлсэдэшье, талын харгыгааршье табилуулан ябадаг «Запорожец» машинануудые мэдэхэгүй хүн байхагүй. Энэ машинануудые бүтээн гаргадаг Запорожско Ажалай Улаан Тугай орденто «Коммунар» заводто үйлэдбэриин гол участогууд мүнөө һэльбэгдэн шэнэлэгдэжэ байнхай. Мүнөө «Запорожец» автомобильнуудые ашаглалгада тушаадаг шэнэ цех хүдэлжэ эхилбэ. Энэ цехтэ 250 метр утатай гурбан конвейер, элдэб дутагдалнуудые усадхадаг тусхай лини, машинануудые угааха, шэрдэжэ ба хатааха таһагууд хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бэлэн болоһон «Запорожец» автомобильнуудые ашаглалгада тушаадаг цех соо.
ТАСС-ай фотохронико.

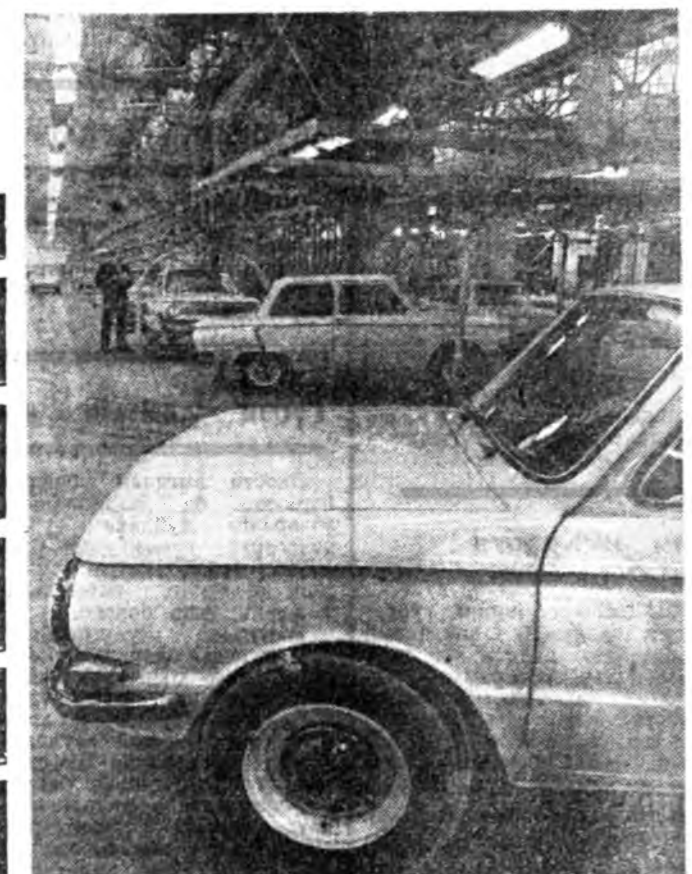

БААТАРШАЛГА ТУХАЙ МҮРНҮҮД

«Рабоче - крестьянский корреспондент» гэжэ журналай редакци 50 жэлэйнгээ ойтой дашарамдуулан, хүдөө бэшэгшэ Константин Самбуевич Доржиевые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа һэн. Энэ хүн хүнгэн бэшэхэн хуби заяатай, баатарай зам гаталһан нүхэр юм.

1943 ондо Зэдын аймагай Дээдэ-Үшөөтэй нютагай 17 наһатай хүбүүн һайн дураараа фронтдо мордоо бэлэй. Тэрэниие дайнда үдэшэгшэдэй дунда нютагайнь басаган, эдир наһанайнь нүхэр Цырен-Дулма байлсаа һэн. Костя мэргэн буудагша болоо. Шанга тулалдаанууд соогуур онсо шалгаржа, Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Һүүлдэнь хүндөөр шархатаа. Арбаад шахуу хүндэ операци тэсэжэ гараа, хэдэн жэлдэ госпитальдо хэбтээ. Түрэл нютагайхидынь, илангаяа инаг Цырен-Дулма-басаганиинь тэрэнһээ бэшэгүүдые үсөөнөөр абажа эхилээ һэн. Муу юумын болоһые тухайлһан Цырен-Дулма госпитальдо ошожо, тэрэниие гэртээ асараа һэн.

Дээдэ-Үшөөтэй нютагаархин мүнөө иигэжэ хэлсэдэг: «Доржиевтан шэнги эбтэй эетэй гэр бүлые манай тосхон соо олохогүйт».

Хэбтэриһээ бодожо шадахаяа болиһон Константин Самбуевич өөрынгөө шадаха юумые хэхэ гэжэ ехэл оролдодог. Зундаа гэртэхинэйнгээ туһаламжаар автомашинада һуугаад, почто зөөдэг. Энэ нүхэрнай гансашье тосхоной айлнуудта шэнэ газетэ, журналнуудые абаашана бэшэ. колхозой холын бэлшээриин малшадта ошодог юм.

Нютаг нугадаа боложо байһан һониниие нүхэр Доржиев алдадаггүй. Тэрээндэ колхозой правлениин гэшүүд, багшанар, комсомолшууд ехэ туһална. Шэнэ һонинтой болоһон хүдөө бэшэгшэ тэрээн тухайгаа редакцида мэдээсээд орхидог. Түрэл нютагайнгаа түрүү хүнүүдэй ажал хэрэгүүд тухай Константин Самбуевич нилээд олон материалнуудые бэшэжэ, аймагай газетын хуудаһануудай дээрэ толилуулаа. Иимэ эдэбхи оролдолгын түлөө партиин Зэдын райком, «Зэдын үнэн» газетын редакци тэрэниие Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаһан байна.

Константин Самбуевич Доржиевтанда телефон табихадань, аймагай газетын редакциинхид эдэбхитэй нэгэ хүдөө бэшэгшэтэй болоһоноо абаһаар мэдээд орхёо бэлэй.

Доржиевтан наймаи үхибүүтэй. Ехэ Юрий, Владимир хоёрынь колхоздоо механизатораар ажаллана.

«Константин Самбуевич — хүн зондоо хүндэтэй нүхэр, эсэгэ. Би тэрэ хүнэй муудажа, гашуудажа байхые нэгэтэшье хараагүйб» — гэжэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Ф. Ц. Цыденпилов хөөрэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай ветеран, эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ Константин Самбуевич Доржиев тухай омогорхолой үгэнүүдые бэшэмээр.

А. РУМЯНЦЕВ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ҮЕРЭЙ ҮЕДЭ ХҮНҮҮДЫЕ БА ЭД ЗӨӨРИ АБАРХАДАА ОНСО ШАЛГАРҺАН ХҮНҮҮДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1973 оной үерэй үедэ хүн зониие ба республикын колхоз, совхозуудай эд зөөри болон адууһа малые абарха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** иимэл хүнүүдые шагнаха:

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГҺАА

Батомунхоев Бальжинима Шагдуровичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист. **Иванов** Николай Цыдыповичые — Хилганын колхозой мал адуулагша.

БАУНТЫН АЙМАГҺАА

Федоров Владимир Степановичые — Бодайбогой леспромхозой Муйска модоной пунктын жолоошон. **Черкашин** Александр Михайловичые — Бодайбогой леспромхозой Муйска модоной пунктын начальник.

ЗЭДЫН АЙМАГҺАА

Батясов Павел Михайловичые — Аймагай автохаргынуудай линейнэ участогай грейдерист. **Протасов** Иван Афанасьевичые — «Октябрьский» совхозой отделение эрхилэгшэ.

КАБАНСКЫН АЙМАГҺАА

Бочков Иван Тимофеевичые — Байгалай совхозой мал адуулагша. **Димов** Георгий Григорьевичые — Харгын үйлэдбэриин №2217 участогай бульдозерист. **Карпов** Владимир Ивановичые — «Шергинский» совхозой директор. **Округин** Илья Михайловичые — Кабанскын совхозой мал адуулагша. **Оскорбин** Василий Феоктистовичые — «Шергинский» совхозой директорэй орлогшо. **Петрухин** Дмитрий Ивановичые — Улаан-Үдын наймадахи автобазын Сэлэнгын хоёрдохи гаражай жолоошон. **Соболев** Михаил Павловичые — Ойморой совхозой мал адуулагша. **Стрекаловский** Борис Спиридоновичые — Кабанскын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ. **Шишкин** Виктор Прокопьевичые — Буряадай транспортна управлениин Каменскын автотранспортна предприятиин жолоошон. **Шестаков** Григорий Ивановичые — Буряадай транспортна управлениин Каменскын автотранспортна предприятиин директор.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГҺАА

Доржиев Дугар-Цырен Сундоржиевичые — Хурамхаанай совхозой хонинойи фермын бригадир. **Ламажапов** Бадма Ламажаповичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермын бригадир. **Маланов** Банай Балдуевичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой паромшон. **Санжиев** Очир Шараповичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист. **Шабалин** Геннадий Федоровичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

ХЯАГТЫН АЙМАГҺАА

Банзаракцаев Дымбрыл Пурбаевичые — Ехэ-Нугын совхозой жолоошон. **Бурунова** Батома Жамсарановнае — Хялгантын эдеэ хоолой магазиниие даагша. — **Венедиктов** Виктор Григорьевичые — Ехэ-Нугын совхозой барилгашадай бригадын бригадир. **Игумнов** Николай Михайловичые — харгын линейнэ управлениин автогрейдерист. **Максимов** Дмитрий Николаевичые — Шараголой ажалшадай депутадуудай хүдөөгэй Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ. **Никитин** Ананий Александровичые — аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник. **Пестерев** Василий Васильевичые — «Заря» колхозой мал адуулагша. **Семенова** Антонина Михайловнае — Худариин райпогой наймаанай таһагые даагша. **Унагаев** Владимир Ивановичые — Зүүн Сибириин түмэр замай Наушки станциин вагонуудые шалгагша. **Чимитов** Николай Ломбоевичые — КПСС-эй райкомой секретарь. **Шадрин** Николай Григорьевичые — «Пограничный» совхозой главна ветврач.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГҺАА

Мельчаков Михаил Григорьевичые — Сэлэнгын ой модоной базын ахалагша инженер. **Молоков** Вениамин Андреевичые — «Заветы Ильича» колхозой главна агроном. **Темников** Виктор Егоровичые — «Заветы Ильича» колхозой жолоошон. **Щепин** Михаил Тарасовичые — Сэлэнгын ой модоной баазын модоной цехэй механик.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГҺАА

Алемасов Василий Григорьевичые — Сүхын совхозой автогаражые даагша. **Галсанов** Сергей Донсоновичые — «Эрдэм» колхозой тракторист. **Ганжуров** Григорий Будажаповичые — Эрдэм колхозой үбһэ хуряалгын звеногой звеньевод. **Лушников** Павел Михайловичые — харгын үйлэдбэриин № 2485 участогай тракторист. **Раднаев** Дондок Дылыковичые — «Эрдэм» колхозой малшан. **Рябов** Виктор Борисовичые — Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист. **Семикаленных** Владимир Петровичые — аймагай ажалшадай депутадуудай . Соведэй гүйхэдхэхэ комитедэй дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальнигай орлогшо. **Цынгунов** Мижит-Доржо Гарбаевичые — райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГҺАА

Богданов Юрий Алексеевичые — «Бурводстрой» трестын автобазын жолоошон. **Неустроев** Вениамин Семёновичые — Калининай нэрэмжэтэ совхозой директор. **Овчинников** Андрей Ивановичые — «Пригородный» совхозой мал адуулагша. **Хлынина** Татьяна Яковлевнае — «Пригородный» совхозой комплексно бригадын бригадир. **Цыдыпов** Далай Шагжиевичые — һуралсалай - туршалгын «Байгал» ажахын механик.

УЛААН- ҮДЭ ГОРОДҺОО

Антакшинова Инесса Александровнае — Октябрьска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ. **Афанасьев** Николай Петровичые — Улаан-Үдэ хотын электрын сетьнүүдэй участогай мастер. **Бахрунов** Куприян Ильичые — КПСС-эй Советскэ райкомой таһагые даагша. **Бережной** Лука Ивановичые — «Главвостоксибстрой» трестын Улаан-Үдын наймадахи автобазын директор. **Брезгин** Геннадий Николаевичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна нэгэдэхи предприятиин жолоошон. **Буянов** Иван Степановичые — Буряадай АССР-эй коммунальна-гэр байрын ажахын министерствын ремстройтрестын барилга-заһабарилгын нэгэдэхи управлениин модошо дархан. **Воротников** Иван Фёдоровичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна хоёрдохи предприятиин жолоошон. **Грищенко** Алексей Павловичые — «Буржелезобетон» үйлэдбэриин нэгэдэлэй экскаваторщик. **Иванов** Владислав Максимовичые — Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министерствын барилга-хабсаралгын управлениин жолоошон. **Коваленко** Валентин Евгеньевичые — Улаан-Үдын авиационно заводой техническэ хиналтын бюрогой начальник. **Кузин** Николай Егоровичые — Буряадай транспортна управлениин начальник. **Овчинников** Матвей Прохоровичые — Буряадай барилгын управлениин бульдозерой машинист. **Поленышева** Людмила Петровнае — ВСУРП-ын ОРС-ын 11-дэхи магазинай наймаалагша. **Розанов** Николай Алексеевичые — Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой директор. **Федотов** **Семён** Прокантьевичые — «Главвостоксибстрой» трестын Улаан-Үдын наймадахи автобазын жолоошон. **Цыбикова** Людмила Найдановнае — Улаан-Үдын столовонуудай трестын «Полёт» ресторанай тогоошон.

ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ АЛБАНАЙ БА, РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ АЮУЛГҮЙЕ САХИХА КОМИДЕТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД

Астраханцев Иван Николаевичые — милициин младша сержант. **Баженов** Николай Николаевичые — милициин сержант. **Батурин** Владимир Афанасьевичые — дотоодын албанай полковник. **Быков** Виктор Михайловичые — Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй Кабанскын аймагтахи хүдэлмэрилэгшэ. **Диянов** Василий Романовичые — милициин младша лейтенант. **Злобин** Виталий Андреевичые — милициин лейтенант. **Климов** Иннокентий Потаповичые — милициин подполковник. **Котков** Виктор Никитовичые — милициин сержант. **Наглаев** Фёдор Ихиритовичые — милициин полковник. **Столяров** Василий Ивановичые — милициин майор. **Щербаков** Петр Петровичые — милициин майор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 9.

СПАРТАКИАДЫН ТҮРҮҮШЫН ЧЕМПИОНУУД

Республика дотороо үбэлэй спорт хүгжөөхын, мүн спортсменүүдэй шадабари дээшэлүүлхэ зорилгоор, СССР-эй арадуудай гурбадахи, РСФСР-эй арадуудай табадахи үбэлэй спартакиадада угтамжа болгон, манай республикын Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй табадахи үбэлэй спартакиада үнгэргэхэ гэһэн тогтоол абаһан байгаа. Үнгэрэгшэ суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ спартакиадын эхилһэн тухай дохёо санын зүргэ, хоккейн талмай, елүүр дээрэ үгтэбэ.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион. Спартакиадын программада оруулагдаһан конькишадай мүрысөөндэ эрэшүүл, эхэнэрнүүд, аха наһанай болон эдир хүбүүд, басагад хамтадаа зуугаад спортсменүүд хабаадалсаба. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр богони зайда урилдадаг эхэнэрнүүд 500 метрэй зайда табигдаба. Эндэ Оля Рухтина бусадһаа урид ерэжэ, финишэй лентэ таһалаа. Тэрэ зайгаа 52 секунда соо гаталһан байба. Таня Бутакова, Оля Можаева хоёр эрхимлэгшэһээ хоёр, гурбан секундаар хожомдожо, удаадахи һуури эзэлнэ. Мүн эрэшүүлэй дундаһаа энэ зайда урилдагшад сооһоо Владимир Кончатов, спортын мастер Вячеслав Щеглатов, Анатолий Деревянко гурбанда хүрэхэ спортсмен байбагүй.

1500 метрэй зай. Олоной анхарал татадаг энэ зайда урилдаха спортсменкэнүүд олон байшоо. Түрүүлэн республикын үнинэй конькишан, СССР-эй спортын мастер Маргарита Журкина залуу мастер Галина Астаховатай урилдаанда табигдаба. Ута зайда урилдахадаа шуран хурданаар гүйдэг Маргарита нүхэрөө арбаад алхамаар гээжэ ерэхэдээ, зайгаа хоёр минута 41.6 секунда соо гаталһан байба. Энэ зайда урилдаһан аха наһанай хүбүүдэй дундаһаа Сергей Муратов, эдиршүүл сооһоо Павел Пегов гэгшэд эрхимлээ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 3000, 1000 метрэй зайнуудта урилдаан болобо. Эгээн түрүүлэн 3000 метрэй зайда аха наһанай эдиршүүлэй дунда урилдагшад сооһоо Сергей Муратов, Павел Пегов гэгшэд урда үдэрэйхидэл адли эрхимлэжэ, зайгаа тус тустаа 12.1—5,08,7 секунда соо гаталһан байба. Эхэнэрнүүд, эрэшүүлэй дундаһаа спортын мастернууд Маргарита Журкина, Анатолий Кончатов, эдир басагад сооһоо Татьяна Алеева гэгшэд эрхимлэһэн байгаа.

Хоёр үдэрэй нааданай дүн гаргахада, эрэшүүлэй дундаһаа дүн хамта 183,200 очко абаһан Анатолий Кончатов эрхимлэгшэ, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ. Богони зайда, болоһэн спортын олон зайнуудта урилдагшад сооһоо Ольга Рухтина, Маргарита Журкина, Татьяна Агеева, Наташа Куликовская, спортын мастер Сергей Можаев гэгшэд мүн лэ эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада «Локомотив», «Буревестник», «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байна. Үсэгэлдэр хүдөөгэй конькишадай дунда конькигаар урилдаан үнгэргэгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй спортын мастернууд Вячеслав Щеглатов, Анатолий Деревянко гэгшэд 500 метрэй зайда урилдаһанай удаа. Богони зайда урилдахадаа бусадһаа хурдан гэгдэһэн Татьяна Бутакова, Ольга Рухтина (дундань), Ольга Можаева гэгшэд.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Авторай фото.

ПРИМОРИИН ШАТАРШАД ЭРХИМЛЭБЭ

Шатар

Командаараа зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн шатарай наадан дүүрэбэ. Алас-Дурна зүгһөө Улаан-Үдэ хотодо сугларһан шатаршад найма дахин уулзаба.

Һүүлшын — түгэсхэлэй нааданай үнгэргэгдэхэдэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Примориин хизаарай шатаршад Шэтын командатай наадаһан. Шэтэһээ ерэһэн шатаршад Примориин хизаарай һурагшадай һайн доботолго дабажа шадангүй, 0:6 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшэбэ. Хоёрдохи һуурида гараад ябаһан Хабаровска хизаарай шатаршад Яхадай АССР-эй командатай наадахадаа, 4:2 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба. Удаадахи һуурида гараһан манай республикын шатаршадай команда Хабаровскын шатаршадһаа нэгэхэн лэ очкогоор гээгдэжэ ябаһан юм. Харин түгэсхэлэй наадаанда Амарай областиин командые 4,5:1,5 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, Хабаровскын командаһаа 0,5 очкогоор дахинаа гээгдэжэ, гурбадахи һуури эзэлбэ.

Удаадахи һууринуудые Эрхүүгэй, Сахалинай областьнуудай, Яхадай АССР-эй, Шэтын, Амарай областьнуудай командануud эзэлһэн байна. Мүрысөөндэ түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн Примориин, Хабаровска хизаарнуудай һурагшадай командануud түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха болобо. Энэ наадаанинь хабарай амаралтын үдэрнүүдтэ Владимир хотодо үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

В. МАМИЛОВ.

АВТОИНСПЕКЦИ ИИГЭЖЭ ДУРАДХАНА...

Үбэлэй хүйтэн сагта саһанай ехээр ороходо, харгы халтируухай боложо, автомашинануудые жолоодогшодто, үйлсэ хүндэлэн гарадаг юрын хүнүүдтэ, мүн гүрэнэй автомобильна инспекциин хүдэлмэрилэгшэдтэ нилээд бэрхэшээл тохёолдодог байна.

Саһанай ороходо харгын гэнтын элдэб аюул болодог, ГАИ-гай дежурнада ехэл сүлөөгүй саг ерэдэг. Жэшээнь, 1973 оной декабриин 18-да саһанай орожо, харгынуудай мүльһөөр хушагдаһанай шалтагаанаар Улаан-Үдэдэ нэгэ үдэрэй туршада хамта дээрээ гэнтын 18 ушар болоһон байгаа. Н. Петровой нэрэмжэтэ үйлсэдэ, Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ проспектдэ, автозаправочнада, сэмбын фабрикын хажууда, мүн ондоошье газарнуудта машинанууд мүргэлдэһэн байгаа.

Үбэлэй үнгэртэр саһан нэгэнтэ бэшэ орожо, харгы халтируухай болохо байна бшуу. Тиимэһээ саһанай орон сасуу харгынуудые дары сэбэрлэдэг болохо талаар зохихо хэмжээ абадаг болоо һаа, һайн байгаа. Энэ талаар Днепропетровск хотынхидой дүй дүршэл халан абамаар. Харгын саһые гү, мүльһые сэбэрлэхэ талаар тусхай комисси хэдэн жэлэй саада тээ энэ хотодо бии болгогдоһон байна. Саһанай ехээр ороходо, үйлсэнүүдые хамадаг дворнигуудта техникэ нэмэжэ үгтэдэг.

Днепропетровск хотынхидой дүй дүршэлые халан абажа, Улаан-Үдэ хотодо онсо комисси бии болгоо һаа яахаб? Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой, городой коммунальна ажахын, ГАИ-гай, городой элүүрые хамгаалгын таһагай түлөөлэгшэдһөө тус комисси бүридүүлэгдэхэ зэргэтэй. Городые хэдэн участок болгоод, тэдэнээ автопредприятинуудта даалган үгэхэдэ болохо. Тиихэдээ автопредприяти бүхэндэ харюусалгатай нюурнуудые томилбол зүйтэй.

Һалхи саһанай болохоо байһан тухай гидрометбюроһоо мэдээсэл абан сасуугаа комиссиин гэшүүд ажаллажа дары эхилхэ зэргэтэй.

Хэрбээ харгынуудай сэбэр, һайн байбал машинанууд таһалгаряагүйгөөр ябаха, предприятинууд нэгэ жэгдээр ажаллаха болоно. Энэ асуудал манай городто үшөөл хүсэд һайнаар шиидхэгдээгүй байһаар.

Г. ТОЛОКНОВА,
ГАИ-гай инструктор.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

НЬЮ-ЙОРК

Харилсаагаа бэхижүүлхын түлөө

ТАСС

СССР-эй ба США-гай хоорондохи худалдаа наймаанай хүгжэлтын эрхэнүүдэй асуудалнуудаар совет, американ юристнүүдэй конференци эндэ боложо байна.

Совет юристнүүдэй делегацие — СССР-эй Наукануудай академиин Гүрэнэй ба эрхын институдай директор профессор В. Н. Кудрявцев, США-гай делегацие Уласхоорондын эрхын американ бүлгэмэй түрүүлэгшэ У. Роджерс толгойлно.

Совет-американ экономическа харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ худалдаа наймаанай таарамжатай һайнаар нүлөөлдэг байһан асуудалнуудые, мүн гадаадын худалдаа наймаанай хэлсээнүүдые баталха тухай асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад зүбшэлхэ байна.

Совет-американ экономическа, научно-техническэ харилсаае саашадань хүгжөөхэ дурадхалнуудые хоер тала оруулба. Хоёр ороной эрдэмтэд юристнүүдэй хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо шухала гэжэ совет, американ делегацинууд мэдүүлээ.

ГАВАНА

Совет, Кубын эрдэмтэдэй сесси

ТАСС

Мүнөөнэй медицинын гол шухала асуудалнуудаар совет, кубын эрдэмтэдэй хамтын түрүүшын сесси Кубын Элүүрые хамгаалгын министерствэдэ болобо. Кубын эрдэмтэд-медигүүдэй совет медигүүдэй хамтын научна шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые согсолһон 50 шахуу хүдэлмэри сесси дээрэ хаража үзэгдөө.

«Кубын революциин илаһанай һүүлээр Кубын, Советскэ Союзай элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо аха дүүгэй харилсаа холбоон тогтоһон байгаа, — гэжэ республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын гадаадын харилсаанай таһагай директор Роберто Переда ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. — Империалис гүрэнүүдэй Кубаһаа амяарлажа, экономическа хүшэр байдалда оруулха һэдэлгэ гаргахадань, манай орондо хүндэ байгаа һэн. Эгээл тиихэдэ СССР бидэндэ сэгнэшэгүй туһа хүргэһэн байна. Эмүүдһээ гадна, медицинскэ промышленностьда шухала хэрэгтэй түүхэй эд эльгээһэн, орон дотор элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудые эмхидхэн бии болголгодо туһалһан байна».

ДЕЛИ

Холбоо барисаамнай үргэдэнэ

ТАСС

Совет залуушуулай делегаци Залуушуулай, студентнэрэй бүхэиндиин федерацинуудай уряалаар эндэ ерэбэ. Эдэ федерацинуудай национальна конференцинүүдтэ делегаци хабаадажа, энэдхэг залуушуулай байдалтай танилсаха юм.

Совет залуушуулай делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэ хоёр ороной залуушуулай хоорондохи заншалта хани харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэлгын шэнэ гэршэ болоно.

НЬЮ-ЙОРК

«Скайлэб» станциин ниидэлгэ

ТАСС

«Скайлэб» гэжэ замбуулинай станци ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр. Космонавтнууд Дж. Карр, У. Поуг, Э. Гибсон Газарай байгаалиин баялигуудые шэнжэлнэ.

Январиин 9-дэ 14.800 километр үргэн ехэ газарай баялигуудые шэнжэлһэн байна.

Январиин 10-да Москвагай сагаар 17 час 01 минутада «Скайлэб» станциин гурбадахи экипажай ниидэлгын наймадахи недели дүүрээ. Ниидэлгын программын үндэһөөр наймадахи неделиин дүүрэхэдэнь, космонавтнууд долоон хоногой турша соо нэгэ дахин медицинскэ шэнжэлгэ гараха байна. Тиихэдэ ээлжээтэ неделиеэ ниидэжэ болохо байһан тухай зүбшөөл үгтэхэ.

ГАВАНА

КУБА ХҮНДЭТЭ АЙЛШАНИИЕ ХҮЛЕЭНЭ

ТАСС

«Манай партиин, манай правительствын, манай арадай хүндэтэ айлшан, совет элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Л. И. Брежневые һаяар бидэ Кубада угтахые бэлдэжэ байнабди», — гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн Блас Рока ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай, Кубын арадуудые нэгэдүүлһэн үнэн зүрхэнэй хани барисаанай гэршэ, социалис Кубын амжалта түйлалтануудта Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй, нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь үндэр сэгнэлтэ үгэжэ байһанай гэршэ болоһон энэ ушар хэрэгые хүлеэжэ байнабди. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын, хүсэн түгэс социалис гүрэнэй түлөөлэгшэ — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр Америкэдэхи түрүүшын социалис гүрэндэ ерэлгэ уласхоорондын ехэ удха шанартай байна. Дэлхэй дээрэ һайн ехэ хубилалтануудай боложо байһан, шахардуу байдал һулаpуулгын, социализмын, эб найрамдалай ба национальна сүлөөрэлгын хэрэгэй амжалта илалтануудые түйлажа байһан оршон байдалда эдэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ гээд Блас Рока хэлээ.

Нүхэд Фидель Кастро, Л. И. Брежнев үшөө дахин, энэ удаада Кубын газар дээрэ уулзахань гээд Блас Рока хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Марксизм-ленинизмын илалта түгэс һургаалаар хүтэлбэрилэгдэн, социалис байгуулалтын замаар коммунизм тээшэ ниитэ нэгэн жагсаалаар дабшажа ябаһан манай арадуудые холбоһон аха дүү ёһоной хани барисаамнай улам бэхижэхэл.

Пролетарска, социалис интернационализмда үндэһэлһэн совет-кубын харилсаанай ашаар Куба революционно замаар урагшаа дабшан, экономическа гээгдэлһээ гараад, шэнэ общество байгуулжа байна гэжэ Фидель Кастро хэлээ һэн гээд тэрэ тэмдэглээ. Кубын ехэ хани нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ манай аша үрэ ехэтэй харилсаа хүгжөөлгэдэ түйлай ехэ туһа нэмэри хэхэ байһандань найданабди.

Түбшэн даруу, урин налагай, энэрхы сэдьхэлтэй хүн — нүхэр Л. И. Брежневтэй Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта нэгэнтэ бэшэ уулзаа һэм. Тэрэ Кубада ерээд байха үедөө Кубын хүн бүхэнэй аха дүүгэй революционно анхарал оролдолгоор ээлэгдэхэ байһандань найданаб гээд Блас Рока мэдүүлээ.

КАИР

Асуанда уулзалга болобо

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Генри Киссинджер Асуан хотодо ерэжэ, эндэ байһан АРЕ-гэй президент Анвар Сададтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Египедэй, Израилиин сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан бусааха гээшэ хөөрэлдөөнүүдэй гол темэнь байгаа гээд Каирай хэблэл мэдээсэнэ.

ВЬЕНТЬЯН

Түбэй хамтын комиссиин заседани

ТАСС

Лаосто амгалан байдал һэргээхэ ба национальна эблэрэлгэ түйлаха тухай хэлсээнэй гуримуудые бэелүүлхэ түбэй хамтын комиссиин ээлжээтэ, наймадахи заседани эндэ болобо.

Вьентьян, Луангпрабанг хотонуудые нейтральна байлгаха тухай, хоёр талын хамтын полициин хүсэнүүдэй тоо, хаана байрлаха, юу хэхэ зорилгонууд тухай асуудалнууд заседаниин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байна.

Заседаниин дүүрэмсээр, патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ журналистнуудай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, энэ удаа зохихо документдэ гар табилгые хойшолуулха тухай вьентьян тала эрилтэ табина гэжэ тэмдэглээ.

Нүгөө талын иимэ ябуулганууд Вьентьян ба Луангпрабанг хотонуудые нейтральна байлгаха, коалиционно шэнэ правительство бүридүүлхэ, хамтааран хүтэлбэрилхөөр бусад зургаануудые тогтоохо гээшэ амгалан байдал һэргээхэ ба национальна эблэрэл түйлаха тухай хэлсээгээр хараалагдаһан гуримуудые бэелүүлгэдэ тойбо татана гээд патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Баруун оронуудтахи валютын шахардуу байдал

Баруун оронуудай валютын дэлгүүр дээрэ энэ долоон хоногой турша соо тохёолдоһон ёһотойл шахардуу байдал бүри һүжэрөө. Бүхы юумэн юунһээ эхилээб гэхэдэ, Японой иенын үнэ сэн эрид доошоо ороо. Энээнһээ урда тээ иенэ хадаа капиталис дэлхэйн эгээл найдамтай валютануудай нэгэн гэжэ тоологдодог байһан. Мүн Баруун Европын оронуудтахи олохон валютын үнэ сэн буураһан байна. Баруун Германиин марка мүнгэнэй үнэ сэн буураа, Англиин фунт-стерлингын үнэ сэн хэзээдэшье үзэгдөөгүй, эгээл бага хэмжээндэ ороо. Нүгөө талаһаа, долларой үнэ сэн эрид дээшэлээ. Тиигээд валютаар хонжоо наймаа хэгшэд американ валютые мэгдүү яаралтайгаар худалдан абажа эхилээ.

Түрүү капиталис оронуудай валютын саг зуура тогтонижоһон үе дүүрэжэ, валютын шахардуу байдал дахинаа эхилбэ. Гэхэ зуура, американ долларой байдал эрид хубилжа, энэ удаа яһала тогтууритай болоо. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, Холбоото Штадууд экономическа байдалаа бэхижүүлжэ шадаа, харин тиихэдэнь Баруун Европын гол гүрэнүүдэй, мүн Японой байдал нилээд һулараа бшуу.

Элшэ хүсэнэй дутагдал мүн шухала үүргэ дүүргээ. Тэрэ хадаа мүнөө капиталис дэлхэйе доһолгоожо байнхай. Иимэ дутагдал Баруун Европодо, илангаяа Япондо орходоо США-е тон багаар дайраһан байха юм. Энээнһээ гадна, нефть малтан абалгын ба хубаарилгын нилээд ехэ хубие хинажа байдаг Америкын монополинууд түлишын дуталдалые өөртөө ашаг олзо абалгын зорилгодо хэрэглээ бшуу.

Валютын хёмороон хадаа капиталис дэлхэйн валютын реформо хэхэ тухай хэлсээнүүдэй шэнэ шатые аюулда оруулаад байна. Энэ хэлсээн январиин 17-до Римдэ эхилхэ ёһотой һэн.

Валютын мүнөөнэй шахардуу байдал бүхы дээрээ капиталис дэлхэйн экономикын тогтуурингүй байдалда ороһые үшөө дахин эли тодоор гэршэлэн харуулба.

ГВИНЕЯ-БИСАУТАЙ һаналаа нэгэдэлгэ

Африкан нэгэдэлэй организациин шухала органуудай нэгэн болохо оборонын асуудалаар байгуулагдаһан комиссиин нүүдэл сесси Конакрида нээгдэбэ. Португалиин колонизаторнуудай дарлалта дороһоо оронойнь хүсэдөөр сүлөөрхэ хэрэгтэ Гвинея-Бисаугай арадта туһаламжа хүргэхэ тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалха зорилгоор Африкын нэгэдэлэй организациин гэшүүн-оронуудай сэрэгэй түлөөлэгшэд Гвинейн ниислэл хотодо суглараа бшуу. Тэрэшэлэн Африка түбидэ эб найрамдал аюулгүй байдал хангаха ниитэ хэдэ хэдэн асуудалнуудые тэдэнэр зүбшэн хэлсэхэ юм.

Энэ сессие Гвинея-Бисаугай хилэ шадар үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри Африкын нэгэдэлэй организациин министрнүүдэй соведэй ноябрьда болоһон онсо сесси дээрэ абтаһан байгаа. Тус сесси дээрэ Африкын энэ орон Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүдэй хани нэгэдэлэй гэшүүндэ абтаа һэн.

Африка түби дээрэ бии болоһон эгээл залуу гүрэн — Гвинея-Бисау гэжэ республика Атлантикын эрье дээрэхи африкан энэ бишыхан оронэй газар дээрэ 10 гаран жэлдэ соробхилжо байгаа сүлөөрэлгын дайнай дүлэн соогуур мүндэлэн бии болоо һэн. Гвинейн ба Ногоон хушуунай аралнуудай бэеэ даанхай болохын түлөө тэмсэдэг африкан партиин хүтэлбэри доро Гвинейн патриодууд оронойнгоо газар дайдын дүрбэнэй гурбан хубиһаа ехыень сүлөөлэнхэй.

Гвинея-Бисаугай бэеэ даанхай гүрэн гэжэ соносхогдоһон үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 24-нэй һүүлээр тэрэниие 70 гаран гүрэнүүд, тэрэ тоодо Советскэ Союз ба бусад социалис оронууд мэдэрһэн байна.

Түйлаһан амжалтануудаа батадхаха, Португалиин колонизаторнуудһаа ороноо сүлөөлхэ хэрэгые дүүргэхэ зорилго мүнөө Гвинея-Бисаугай арадай үмэнэ табигдана. Энэ хадаа хүнгэхэн зорилго бэшэ. Яахадааб гэхэдэ, НАТО-гой оронууд Португалида туһалдаг, Португалиин сэрэгэйхидые буу щуугаар, мүнгэ зөөреэр хангадаг байна. Тиимэһээ Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүд колонизаторнуудта, мүн тэдэнэй туһамаршадта эсэргүүсэн, хамтын хүсэлэл оролдолго гаргаха гэжэ шиидэз. Африкын бэеэ даанхай оронуудай нэгэдэл хадаа колониализмһаа, расизмһаа энэ түбиие эсэслэн сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ Африкын гол зэбсэгынь болохо ёһотой гэжэ Гвинейн президент Секу Туре Конакрида энэ сессиин нээгдэхэ үедэ үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ.

Пекинэй хоёр нюуртай хараа шугам

Шэнэ жэлэй эхин дээрэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охира Пекиндэ аяншалһан байна. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй хэһэн хөөрэлдөөнэй эсэстэ япон-хитад худалдаа наймаанай хэлсээндэ гар табигдаа.

Тиигэбэшье, Японой министрэй КНР-тэ хэһэн аяншалга хүлеэгдэһэн бүхы үрэ дүнгүүдые үгөөгүй. Жэшээлхэдэ, хоёр ороной хоорондо агаарай зам харилсаа тогтоохо тухай урид хараалагдаһан хэлсээн баталагдаагүй. Тайванай асуудал тушаа гарадаг арсалдаанууд энэ удаашье гараһан байха юм.

Ушарынь гэхэдэ, чанкайшистнуудтай дипломатическа харилсаануудаа таһалдуулаад, Япон хадаа тэдээнтэй худалдаа наймаанай, экономическа, соёл культурын ба бусад харилсаа холбоогоо улам хүгжөөһөөр зандаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ Япон Тайвань хоёрой хоорондохи эд бараанай эрьесэ 2 миллиард гаран доллар болоо һэн. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо Тайвань дээрэ Японой 400 мянга гаран аяншалагшад, тэрэшэлэн хэдэн арбаад парламентаринууд ябаһан байха юм. Токио Тайбей хоёрой хоорондо 1950 ондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, нээгдэһэн авиалини мүнөөшье хүдэлнэ.

М. Охирын Пекиндэ аяншалгын дүнгүүд Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй «хоёр нюуртай» байһые үшөө дахин харуулба. Тэдэнэр аман дээрээ «хоёр Хитадай» оршон байлгада эсэргүүсэдэг, харин бодото хэрэг дээрээ чанкайшистнуудтай Японой үргэн ехэ холбоо барисаа бэелүүлжэ байһыень обёордоггүй байха юм. Энээн дээрэһээ Пекин Японтой агаарай зам харилсаан тухай хэлсээ баталхые арсана. Зүгөөр, Японой тусхайта хүнүүдэй гэршэлһэнэй ёһоор, Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Токио—Тайбей авиалиниин байгаашье хада иимэ хэлсээ баталха зүбшөөлөө үгэхөөр бэлэн гээшэ ха.

Мүнөөнэй япон-хитад хэлсээнүүд Соведүүдэй орондо эсэргүүсэлгын оршон байдалые Хитадай толгойлогшодой улам һүжэрөөжэ байһан үедэ үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Пекин хадаа япон-совет харилсаануудые гуримшуулха хэрэгтэ һаад хэхэ һэдэлгэ гаргаһаар үнинэй юм.

Пекин гадаадын политикын талаар хоёр нюуртай хараа шугам баримтална гэжэ тэрэнэй ажал хэрэгынь гэршэлэн харуулна. Гэбэшье иимэ хараа шугамые Японой үргэн олониитэ дэмжэдэггүй юм. Тэрэ хадаа бүхы оронуудтай ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ бшуу.

ГРЕЦИДЭ: мүрдэлгэ һүжэрөөгдэһөөр

Ноябриин һүүл багаар Грецидэ урбалта хэһэн генералнуудай засагаархид орон доторoo бүри хэрзэгы хатуу сэрэгэй диктатура тогтооно. Грециин городуудта ажаһуудаг хүдэлмэришэдэй кварталнуудта полициинхид болон нюуса тагнуулшад дүүрэшэнхэй. Дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй үймөө хэхэгүйн тула тэдэниие болзорһоонь урид үбэлэй амаралтада табижархёо. Засаг түрэдэ эсэргүүсэдэг хүнүүдые мүрдэн баридаг байха юм. Коммунистнууд болон түрүү үзэлтэй бусад ажал ябуулагшадһаа байха буржуазиин түлөөлэгшэд, үнгэрхэдөө сэрэгэйхид мүрдэгдэнэ. Январиин эхин багаар зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ хоёрдохёо сэбэрлэлгэ хэгдээ. Армиһаа үшөө 20 генералнууд намнагдаа. Тэдэнэр урдань президент байһан полковник Пападопулосой тала баримталдаг байһан.

Бидэнэр томо капиталай аша туһа хамгаалхабди гэжэ ороной шэнэ зонхилогшод хэһэн мэдүүлгэнүүд соогоо онсолон тэмдэглэнэ. Армиин хиналта доро байдаг олониитэдэ мэдээсэдэг хэрэгсэлнүүд сэрэгэй шэнэ засагаархидые али болохоор магтан һайрхана.

Засагаархидай үгэ дууладаггүй гү, али тэдээндэ дурагүйтэһэн ябуулга хэһэн хүнүүд түрмэ түшэдэ, концлагерьнуудта хаагдадаг байна. Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Эгейскэ далай дээрэ оршодог Юра гэжэ багахан арал дээрэ концентрационно лагерь дахинаа нээгдээ. Энэ лагерь 1969 ондо дэлхэйн олониитын эрид буруушааһан дээрэһээ хаагдаһан байгаа. Харин мүнөө тэрээ руу, үхэлэй энэ арал дээрэ, политическэ асуудалаар гэмнэгдэһэн хүнүүд дахинаа эльгээгдэжэ байна.

Е. ЕГОРОВ,
Г. СКОБЕЛЕВ,
М. ЯКОВЛЕВ,
Д. ДЫМОВ.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэнэй һэшхэлэй толи» — А. Ложкиной корреспонденци. «Дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлые ажалай шэнэ дэбжэлтээр угтая» — суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар хэрэглэхэ» — Н. Лопатинай статья. АПН-эй материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Партийна хронико. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Элдэб һонин. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно һонин. 19.25 — Багашуулда — «Тик-так үбгэжөөлэй онтохонууд». «Русские скоморохи». 19.40 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга. Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо. 20.20 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 21.00 — «Уран һайханай бүлгэм» — телевизионно суглуулбари. 21.40 — «Техникын һониной мэдээсэлнүүд». «Үйлэдбэриин эмхидхэл ба хүдэлмэриин һуури үшөө һайжаруулха». 21.50 — Телевизионно соносхолнууд. 21.55 — «Эгээл һүүлшын үдэр» — уран һайханай фильм.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной январиин 15. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00329. Заказ № 00444